

BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ
VE İLETİŞİM
KURUMU

ULUSLARARASI ELEKTRONİK HABERLEŞME VE POSTA SEKTÖRLERİNDE GELİŞMELER BÜLTENİ

KASIM 2024

İçindekiler

YÖNETİCİ ÖZETİ	3
1. ÖRNEK ÜLKELEERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER	11
AVRUPA KITASI	11
ALMANYA	11
AVUSTURYA	14
BELÇİKA	16
FRANSA	17
HOLLANDA	20
İNGİLTERE	22
İRLANDA	24
İSPANYA	28
İSVEÇ	30
İTALYA	32
POLONYA	37
PORTEKİZ	40
AMERİKA KITASI	42
ABD	42
ARJANTİN	48
KANADA	50
ASYA KITASI	54
AZERBAJCAN CUMHURİYETİ	54
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	56
ENDONEZYA	59
FİLİPİNLER	61
GÜNEY KORE	64
HİNDİSTAN	68
JAPONYA	71
KUVEYT	72
MALEZYA	76
SUUDİ ARABİSTAN	77
TAYLAND	79
AFRİKA KITASI	81
GÜNEY AFRİKA	81
KENYA	83

OKYANUSYA.....	85
AVUSTRALYA	85
2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER	88
AB SAYISAL TEK PAZARI	88
BEREC	91
ENISA	93
ETSI	97
GSMA	99
ITU.....	101
OECD	102
UPU	104

YÖNETİCİ ÖZETİ

Diğer ülke ve uluslararası kuruluşların/birliklerin gündemlerini takip ederek tecrübelerinden istifade etmek amacıyla bilgi ve iletişim teknolojileri alanında belli başlı ülkelerin, uluslararası kuruluş ve birliklerin elektronik haberleşme ve posta sektörlerindeki gelişmeler ve sektöre yönelik düzenlemeleri esas alınarak derlenen “Uluslararası Elektronik Haberleşme ve Posta Sektörlerinde Gelişmeler Bülteni” her ay hazırlanmakta ve Kurumumuz internet sayfasından kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bülten kapsamında; genişbant altyapılarının gelişmiş olduğu Avrupa, Asya, Amerika, Afrika, Okyanusya kıtalarında yer alan ülkeler ile uluslararası kuruluş ve birliklerdeki elektronik haberleşme piyasası, posta sektörü, genişbant, bulut bilişim, siber güvenlik, internet, yazılım hizmetleri, 5G, yapay zekâ (AI), robotik, nesnelerin interneti (IoT), otonom araçlar, 3D yazıcı, nanoteknoloji gibi gelişen teknolojiler başlıkları altında yaşanan teknolojik ve düzenleyici gelişmelere yer verilmektedir.

Bu kapsamda, 2024 yılı Kasım ayı bülteninde;

- Avrupa kıtasından; Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Polonya ve Portekiz,
 - Amerika kıtasından; ABD, Arjantin ve Kanada,
 - Asya kıtasından; Azerbaycan, Çin, Endonezya, Filipinler, Güney Kore, Hindistan, Japonya, Kuveyt, Malezya, Suudi Arabistan, ve Tayland,
 - Afrika Kıtasından; Güney Afrika ve Kenya,
 - Okyanusya kıtasından; Avustralya
- ülkelerindeki gelişmeler incelenmiştir.

- Uluslararası kuruluşlardan ise; AB Sayısal Tek Pazarı, BEREC (Avrupa Elektronik İletişim Düzenleyicileri Kurulu, Body of European Regulators for Electronic Communications), ENISA (Avrupa Birliği Siber Güvenlik Ajansı, European Union Agency for Cybersecurity), ETSI (Avrupa Telekomünikasyon Standartlar Enstitüsü, European Telecommunications Standards Institute), GSMA (GSM Association), ITU (Dünya Telekomünikasyon Birliği, International Telecommunication Union), OECD (Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü, The Organisation for Economic Cooperation and Development) ve UPU (Dünya Posta Birliği, Universal Postal Union)

tarafından hazırlanan raporlara ve gelişmelere yer verilmiştir.

Bu bültenin hazırlanmasında; Cullen International'ın "Country Updates", "Telecommunications Flashes" bölümleri, ilgili ülkelerin düzenleyici kurumlarının ve uluslararası kuruluşların/birliklerin internet sayfaları ve BT sektörüne yönelik haberler yapan uluslararası haber sitelerinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda, 2024 yılı Kasım ayı Uluslararası Elektronik Haberleşme ve Posta Sektörlerinde Gelişmeler Bülteninde yer alan hususlar aşağıda özetlenmektedir:

- Telekom Deutschland, 2G şebekesini 30 Haziran 2028'e kadar kapatacaktır.
- Avrupa Komisyonu, Almanya'nın Düzenleyici Kurumu BNetzA'yı ağırlıklı ortalama sermaye maliyetinin (AOSM) hesaplanmasına ilişkin 2019 AOSM bildirim kılavuzuna tam olarak uymadığı için eleştirmiştir.
- Alman Federal Meclisi, 11 Ekim'de ilk genel kurul tartışmasını ve 16 Ekim 2024'te dijital uzmanlarla halka açık bir oturum düzenleyerek iletişim şebekesi dağıtımını hızlandırmayı amaçlayan yeni bir yasayı tartışmaya başlamıştır.
- Fiber optik aracılığıyla uygulanan ve dolayısıyla etkinleştirilen geniş bant bağlantıların sayısı, 2023'ün ilk çeyreğinden 2024'ün ilk çeyreğine kadar yüzde 22'lik güçlü bir artışla 317.000 bağlantıya ulaşmıştır.
- BIPT tarafından Belçika'da 2024'ün 4. çeyreğinde uygulanan oranları içeren mobil servis tarifeleri raporu yayımlanmıştır.
- Fransızca konuşan telekomünikasyon düzenleme ağıının (Fratel) 22. Yıllık Toplantısı 26-27 Kasım 2024 tarihleri arasında Libreville, Gabon'da gerçekleştirilecektir.
- La Poste Groupe ve SFR, La Poste Telecom'daki hisselerinin Bouygues Telecom'a satışını tamamlamış bulunmaktadır.

- 19 Kasım 2024'ten bu yana, Hollanda Tüketici ve Piyasalar Kurumu (ACM), Avrupa Veri Yönetimi Yasası'na (DGA) uyumun uygulanmasından sorumlu tutulmuştur.
- İngiliz Düzenleyici Kurumu OFCOM; gelecek yıl yapılması planlanan, milimetre dalga veya mmWave olarak bilinen 25,1-27,5 GHz ve 40,5-43,5 GHz bantlarındaki spektrum ihalesine ilişkin olarak başvuru şartları ve ihale kuralları ile ilgili bilgileri güncellemiştir.
- OFCOM, 2024'ün ikinci çeyreğine ilişkin tüketici şikayetleri raporunu yayınlamıştır.
- OFCOM'un yaptığı dijital alışkanlıklar araştırmasına göre kadınlar 4 saat 36 dakika ile erkeklere göre internette 33 dakika daha fazla zaman geçirmektedir.
- İrlanda kargo pazarı, 2022'ye kıyasla 2023'te toplam hacimlerde %1 artış kaydederken, aynı dönemde toplam kargo gelirleri %1 düşmüştür.
- Telekom şirketi Eir, İrlanda genelinde fiber ağının dağıtımına 500 milyon Avro daha yatırım yapmayı planladığını duyurmuştur.
- İspanya Ulusal Piyasalar ve Rekabet Komisyonu (CNMC) Eylül 2024 telekomünikasyon istatistiklerini CNMCDData'da yayınlamıştır.
- İsveç, 5G şebekelerini genişletme konusunda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. İsveç Posta ve Telekom Otoritesi'nin (PTS) yayınladığı verilere göre, 2022'den bu yana kırsal alanlardaki 5G kapsama oranı %29'dan %67'ye çıkmıştır.
- Varberg'in tüm telefon sistemini Teams Operator Connect'e geçirerek İsveç'in 290 belediyesi arasında bu teknolojiyi tamamen benimseyen ilk belediye olduğu bildirilmiştir.
- Önde gelen güzellik ve saç perakendecisi Lyko, 2021 yılında kısa bir süre yollarını ayırdıktan sonra, PostNord'un sürdürülebilir lojistik hizmetleri sağlama konusundaki kararlılığından hareketle PostNord ile yeniden çalışmaya başlamıştır.
- İtalya Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (AGCOM), Iliad tarafından önerilen sözleşme öncesi daha adil bilgilerle ilgili taahhütleri onaylamıştır.
- İtalya Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (AGCOM), toptan mobil çağrı sonlandırmanın kuralsızlaştırılması konusunda kamuoyu görüşü alma süreci başlatmıştır.

- İtalya İşletmeler ve Üretim Bakanlığı'nın grup içi şirketi olan Infratel Italia, Italia 1 Giga Planı devlet yardım kriteri (Devlet Yardımı ve Sübvansiyonlar) kapsamındaki pazar yetersizliği alanlarına dahil edilebilecek binaları belirlemek amacıyla yapılan kamuoyu görüşü alma sürecinin sonuçlarını yayınlamıştır.
- Yıllık rekabet yasasında yapılan bir değişiklikle (yani, esas olarak işletmeler için engelleri ortadan kaldırarak ekonomiyi canlandırmayı amaçlayan yıllık bir yasa girişimi), İtalyan hükümetini destekleyen siyasi partiler, geleneksel kablo bağlantısı dışında bir kaynaktan/sunucudan alınan TV yayını (OTT) oyuncular tarafından telekom işletmecilerine ödenecek bağlantı giderlerine adil bir katkı getirilmesini önermiştir.
- T-Mobile Polska'nın Polski Światłowód Otwarty (PŚO) ile yaptığı erişim anlaşması, işletmeciye hizmet sunmak için altı toptan şebeke sağlamaktadır.
- Polonya'daki mevcut posta işletmecisi Poczta Polska, işletmeyi 'modern bir kurye-perakende-finansal-dijital şirket'e dönüştürme planlarını duyurmuştur.
- ANACOM tarafından desteklenen bir denizaltı kablosu güvenlik tatbikatı kasım ayında Lizbon'da gerçekleştirilmiştir.
- CTT tarafından sağlanan evrensel posta hizmeti için yeni düzenlemeler 1 Ocak 2025'ten itibaren uygulanacaktır.
- FCC, Starlink'in uydudan doğrudan hücresel hizmet sunumu talebine yeşil ışık yakmış olup bu durum, T-Mobile US'in söz konusu hizmet için yıl sonu ticari lansman hedefine kıl payı ulaşabileceği anlamına gelmektedir.
- Comcast, kablolu yayın varlıklarını ayrı bir hukuki kişiliğe dönüştürüp satarak para kazanmayı hedeflediği yeni pazar stratejisi ile internet üzerinden yayın hizmetine odaklanmayı ve potansiyel bazı birleşme ve satın alma faaliyetlerini başlatmayı planlamaktadır.
- ABD Posta Servisi Ocak 2025'te yürürlüğe girecek nakliye hizmetleri fiyat değişiklikleri için ABD Posta Düzenleme Komisyonu'na (PRC) bildirimde bulunmuştur.
- Ulusal İletişim Kuruluşu (ENACOM) kontrolörü Juan Martín Ozores, Federal İletişim Komisyonu'ndan (FCC) yetkililerle birlikte telekomünikasyonun düzenlenmesine ilişkin temel hususlara ilişkin Deneyim Değişim Konferansı'nın açılışına katılmıştır.

- Kanadalı yerleşik Bell Canada gelişen ABD fiber pazarına girme amacıyla satın alma yöntemini benimsediğini açıklamış olup bu açıklamanın ardından şirketin hisseleri şaşırtıcı bir şekilde düşüş yaşamıştır.
- Kanada Posta İşçileri Sendikası (CUPW), 15 Kasım Cuma günü saat 12:01'de ulusal grev başlatmayı planladığını duyurmuştur.
- Azerbaycan Dijital Kalkınma ve Ulaştırma Bakanı Rashad Nabiyeu, Azerbaycan'ı ziyaret eden Şili Ulaştırma ve Telekomünikasyon Bakanı Juan Carlos Muñoz ile bir araya gelmiş ve yapılan görüşmede Uluslararası Ulaştırma Forumu çerçevesinde iki ülke arasındaki iş birliği konuları ele alınmıştır.
- 14 Kasım'da Azerbaycan'da COP29 kapsamında dijital teknoloji sektöründe sürdürülebilir kalkınma konusunda iş birliğini güçlendirmek amacıyla Yeşil Dijital Eylem parkurunun üst düzey açılış oturumu gerçekleştirilmiştir.
- Küresel Mobil İletişim Sistemleri Birliği (GSMA) CEO'su John Hoffman, 20 Kasım Çarşamba günü yaptığı açıklamada, yapay zekânın (YZ) önümüzdeki 15-20 yıl içerisinde telekomünikasyon sektörü için 680 milyar ABD Dolarına kadar gelir sağlayacağını tahmin edildiğini söylemiştir.
- Dünyanın ikinci büyük ekonomisi olan Çin, 5G teknolojilerinin geniş çaplı uygulamalarını hızlandırırken, 2027 yılı sonuna kadar 5G kullanıcı penetrasyon oranını %85'in üzerine çıkarmayı hedeflemektedir.
- Endonezya İletişim ve Dijital İşler Bakanlığı'ndan yetkililerin yaptığı açıklamalara göre, telekomünikasyon ağı sağlayıcıları Endonezya'da dijital altyapının inşa edilmesi ve güçlendirilmesinde önemli bir rol oynayacaktır.
- Filipinler, stratejik bir coğrafi konuma sahip ve denizaltı bağlantısı için önemli bir düğüm noktası olduğundan Asya'da önemli bir bağlantı merkezi olma yolunda hızla ilerlemektedir.
- Güney Koreli işletmeci SK Group'un telekomünikasyon kolu olan SK Telecom Co. CEO'su yaptığı açıklamada, Güney Kore'de Asya-Pasifik bölgesi için bir yapay zeka veri merkezi oluşturmaya çalışacağını belirtmiştir.
- Güney Koreli işletmeci SK Telecom , müşteri hizmetleri teknolojisinin gelişiminde önemli bir kilometre taşına işaret eden Yapay Zeka Müşteri Hizmetleri Destek Sistemi beta hizmetinin başarıyla tamamlandığını duyurmuştur.

- Hindistan Telekom Düzenleyici Kurumu TRAI, spam aramalar ile SMS sorununu çözmek için çeşitli önlemler almıştır.
- Güney Asya Telekomünikasyon Düzenleyicileri Konseyi'nin (SATRC-25) 25. Toplantısı, 11-13 Kasım 2024 tarihleri arasında Hindistan, Yeni Delhi'de düzenlenmiştir.
- Japon telekomünikasyon şirketi NTT Docomo, NTT Corporation, Nokia ve Koreli işletmecisi SK Telecom ile iş birliği yaparak gelecekteki 6G sistemleri için yapay zeka teknolojisini kullanan bir testin tamamlandığını duyurmuştur.
- Kuveyt Bilgi Teknolojileri ve İletişim Düzenleme Kurumu CITRA Spektrum Departmanı Direktörü Tarık El-Saif, Kuveyt'in 2019'daki faaliyete geçtiği dönemde dünyanın en büyük ikinci 5G telekomünikasyon ağına sahip olduğunu ve gelişmiş 5G (5GA, 5G Advanced) teknolojisinin mevcut 5G hizmetlerinin modernizasyonu ve iyileştirilmesi anlamına geldiğini açıklamıştır.
- Kuveyt İletişim İşleri Devlet Bakanı Ömer El Ömer, Google Cloud Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Başkan Yardımcısı Anthony Cirot ile Kuveyt'in dijital altyapısını geliştirmeyi görüşmek üzere bir araya gelmiştir.
- Malezya Haberleşme ve Multimedya Komisyonu MCMC, 1 Kasım 2024'te mobil şebeke operatörü U Mobile Sdn Bhd'nin (U Mobile) Malezya'nın ikinci 5G şebekesini uygulamak üzere seçildiğini duyurmuştur.
- Suudi Arabistan İletişim, Uzay ve Teknoloji Komisyonu (CST) Telekom Sektöründen Sorumlu Abdullah bin Abdulrahman AlMubadal tarafından temsil edilen Suudi Arabistan, Denizaltı Kablo Esnekliği Uluslararası Danışma Kuruluna seçilmiştir.
- Suudi Arabistan İletişim, Uzay ve Teknoloji Komisyonu (CST) Başkanı Dr. Mohammed Altamimi'nin temsil ettiği CST ile Yunanistan Telekomünikasyon ve Posta Komisyonu (EETT) ile "Dünyayı Göklerden Birbirine Bağlamak" Küresel Forumu 2024 sırasında telekomünikasyon alanında bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.
- Dijital altyapı platformu Empyrion Digital, Tayland'ın başkenti Bangkok'ta minimum 12MW (BT yükü) uç ortak yerleştirme veri merkezi geliştirme stratejisi olduğunu açıklamıştır.
- MTN Güney Afrika, entegre bilgi ve iletişim teknolojileri çözümleri sağlayıcısı ZTE şirketi ile iş birliği yaparak 5G-Advanced (5G-A) kamu deneyimini başlatmıştır.

- Airtel Kenya, ülke genelinde 60'ın üzerinde yeni şube açarak Airtel Money'nin etki alanını genişletmekte, hizmet erişimini iyileştirmekte ve ülke çapındaki topluluklar için finansal katılımı desteklemektedir.
- Australia Post, Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu'na (ACCC), Mektup hizmetlerindeki devam eden önemli kayıpları telafi etmek için Temel Posta Ücretinin (BPR) 1.50 \$'dan 1.70 \$'a yükseltilmesini öneren bir taslak bildirim sunmuştur.
- Australia Post tarafından yapılan ve Avustralyalıların %75'inin dolandırıcılıkların giderek daha ikna edici hale geldiğine inandığını ortaya koyan yeni araştırmaya göre, Australia Post müşterilerine yaklaşan Siber Pazartesi ve Noel indirimi dönemlerinde dolandırıcılıklara karşı dikkatli olmaları gerektiğini hatırlatmıştır.
- Avrupa Komisyonu, Sürdürülebilir Ürünlere Yönelik Eko Tasarım hakkındaki (AB) 2024/1781 sayılı Tüzük kapsamında öngörülen ve gelecekteki Dijital Ürün Pasaportu hizmet sağlayıcılarına yönelik gereklilikleri belirleyecek olan eylem planını kamouyu görüşüne açmıştır.
- Avrupa Komisyonu tarafından Meta'ya, çevrimiçi ilan hizmeti Facebook Marketplace'i kişisel sosyal ağı Facebook'a bağlayarak ve diğer çevrimiçi ilan hizmeti sağlayıcılarına haksız ticaret koşulları uygulayarak AB antitröst kurallarını ihlal ettiği gerekçesiyle 797,72 milyon Avro para cezası verilmiştir.
- BEREC temsilcileri, Bangkok'ta düzenlenen İletişim Politikası ve Düzenleme Haftasında (4-7 Kasım 2024), mobil ağ evrimi, genişbant yatırımı, yapay zekâ (YZ) düzenlemesi ve alçak dünya yörüngesi (ADY) uydu denetimi gibi kilit konuları ele almıştır.
- ENISA tarafından; politika yapıcılara, özellikle NIS Direktifinin siber güvenlik yatırımlarını ve kapsamdaki kuruluşların genel olgunluğunu nasıl etkilediğine ilişkin veriler aracılığıyla mevcut AB siber güvenlik çerçevesinin etkinliğini değerlendirmeyi amaçlayan NIS yatırımları raporunun 5'incisi yayımlanmıştır.
- Uluslararası Siber Güvenlik Yarışması 28 Ekim- 1 Kasım tarihleri arasında Şili, Santiago'da gerçekleşmiş olup yarışmaya Afrika, Asya, Kanada, Avrupa, Latin Amerika, Okyanusya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden 80'den fazla ülkeyi temsil eden toplam 7 takım katılmıştır.
- ETSI, Yazılım Geliştirme Grubu TFS tarafından geliştirilen Yazılım Tanımlı Ağ (SDN) denetleyicisi TeraFlowSDN'nin 4. Sürümünü yayımlamıştır.

- GSMA Intelligence (GSMAi) tarafından yayımlanan Dijital Endüstrilerin Yükselişi adlı raporda, işletmelerin dijital dönüşümlerini hızlandırırken maliyetleri düşürmektense siber güvenliği iyileştirmeye ve geliri artırmaya daha fazla odaklandıkları açıklanmıştır.
- ITU'dan yapılan basın açıklamasına göre 5G'nin yaygınlığı arttıkça dünyada çevrimiçi olanların sayısı artarken bu konudaki eşitsizlikler devam etmektedir.
- Gelecekteki Potansiyel Yapay Zekâ Risklerinin, Faydalarının Ve Politika Zorunluluklarının Değerlendirilmesi Raporu yayımlanmış olup ilgili rapor gelecekteki potansiyel Yapay Zekâ faydaları, riskleri ve politika eylemlerine ilişkin araştırma ve uzman bakış açılarını gözden geçirmektedir.
- 6 Kasım'da İdare Konseyi oturumları sırasında gerçekleştirilmiş olan UPU Posta Düzenleme Konferansı, "Posta Sektöründe Veri Kullanımı – Fırsatlar ve Zorluklar" temasıyla düzenlenmiştir.
- 2024 Posta İnovasyon Forumu, UPU'nun sonbahar Posta Operasyon Konseyi oturumu sırasında düzenlenmiş ve yapay zekanın müşteri deneyimlerini nasıl şekillendirebileceği ve posta hizmetlerini geleceğe nasıl hazırlayabileceği ele alınmıştır.

1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER

AVRUPA KITASI

ALMANYA

Nüfusu:	83.684.929
Yüzölçümü:	357,021 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	48,264 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	BNETZA
Mobil Şebeke Abonesi:	111.872.000
Sabit Şebeke Abonesi:	43.000.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	86

1.Telekom Deutschland, 2G Şebekesini Kapatacak

Telekom Deutschland, 2G şebekesini 30 Haziran 2028'e kadar kapatacaktır¹. Bu kapsamda, yalnızca 2G sahalarını 4G/5G ile değiştirecek ve M2M ve IoT kullanıcılarına alternatif teknolojilere geçiş için atölye çalışmaları ve rehberlik hizmeti sağlayacaktır. Bu geçiş Almanya'nın 2021'de 3G'yi aşamalı olarak kaldırmasını takip etmektedir. Vodafone, 2G'yi 2030 yılına kadar kullanımdan kaldırmayı planlarken, Telefónica'nın belirli bir zaman çizelgesi yoktur. Öte yandan, pazara yeni giren 1&1 bir 5G şebekesi inşa etmekte ve Ağustos 2024'ten bu yana 2G/4G/5G ulusal dolaşım için Vodafone ile ortaklık kurmuştur.

2. Avrupa Komisyonu Bnetza'yı Eleştirdi

Avrupa Komisyonu, Almanya'nın Düzenleyici Kurumu BNetzA'yı ağırlıklı ortalama sermaye maliyetinin (AOSM) hesaplanmasına ilişkin 2019 AOSM bildirim kılavuzuna

¹ 04.12.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/> adresinden ulaşılabilmektedir.

tam olarak uymadığı için eleştirmiştir². BNetzA başlangıçta geleneksel yöntemi ile AB'nin kılavuz ilkelerini birleştiren karma bir yaklaşım kullanırken, kademeli olarak AB yöntemine doğru kaymıştır. Bununla birlikte, özellikle risksiz oranın hesaplanmasında sapmalar devam etmektedir. BNetzA, öngörüldüğü gibi yalnızca uzun vadeli devlet tahvili getirilerinin beş yıllık ortalamasını kullanmak yerine, keskin faiz oranı artışlarını gerekçe göstererek son üç aylık dönemi içeren ağırlıklı bir ortalama uygulamıştır. Bu yaklaşım İspanya ve Fransa gibi diğer ülkeler için kabul edilmiş olsa da Komisyon BNetzA'nın metodoloji ayarlamalarına devam etmesini eleştirmiş ve AB yönergelerine tam uyum çağrısında bulunmuştur.

Bu eleştiriye rağmen, AOSM hesaplamalarının Alman telekom düzenlemeleri için önemi azalmıştır. Sonlandırma ücretleri gibi önemli hususlar artık BNetzA yerine Avrupa Komisyonu tarafından belirlenmektedir ve bakır döngü ayırıştırma fiyatları 2032 yılına kadar sabitlenmiştir. Fiber erişim fiyatlandırması ise ekonomik tekrarlanabilirlik (replicability) testine tabi tutuluyor. BNetzA'nın Haziran 2024 itibariyle bir AOSM hesaplamasına dayanan ortak yerleşim ücretlerine ilişkin son taslak kararı, uyum yönünde ilerleme göstermiş ancak yine de tam uyumun gerisinde kalmıştır. Komisyon'un yorumları, AOSM'nin telekom düzenlemesindeki rolü gelişirken bile tutarlılık ve AB standartlarına bağlılık beklentisini vurgulamaktadır.

3. Almanya Şebeke Dağıtım Yasasını Hızlandırmakta

Alman Federal Meclisi, 11 Ekim'de ilk genel kurul tartışmasını ve 16 Ekim 2024'te dijital uzmanlarla halka açık bir oturum düzenleyerek iletişim şebekesi dağıtımını hızlandırmayı amaçlayan yeni bir yasağı tartışmaya başlamıştır³. Hükümet tasarısı, 31 Aralık 2030'a kadar mobil şebeke dağıtımına "öncelikli kamu yararı" olarak öncelik veriyor ve bunu çevresel ve kültürel hususların önüne geçiriyor. Uzmanlar dağıtım zorluklarını ele alan bazı tedbirleri memnuniyetle karşılarken, potansiyel bürokratik yükler ve özellikle Almanya'nın Gigabit Stratejisi 2030 yılına kadar tüm haneler için

² 04.12.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/> adresinden ulaşılabilir.

³ 04.12.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/> adresinden ulaşılabilir.

fiber Şebeke kapsamı sağlamayı hedeflediğinden, mobil Őebekelere sabit Őebekelere göre öncelik verilmesinin tutarsızlığı konusunda endiŐeler dile getirilmiştir.

Buna ek olarak, Federal Meclis'in dijital komitesi BNetzA'nın Almanya'nın minimum genişbant hızlarını 15 Mbit/sn aşağı yönde (10 Mbit/sn'den) ve 5 Mbit/sn yukarı yönde (1,7 Mbit/sn'den), maksimum 150 milisaniye gecikme ile yükseltmek işin hazırladığı bir taslağı onaylamıştır. Ancak bu teklifin uygulamaya geŐmeden önce Federal Konsey'den geŐmesi gerekiyor. Yasal genişbant hakkına rağmen, bu hakkın uygulanması sınırlı olmuŐ ve 5500'den fazla kullanıcı Őikayetinin çoğu reddedilmiştir. Bir işletmecinin genişbant sunmasını zorunlu kılan ilk karar ancak Mart 2024'te verilmiştir. Bu gelişmeler, Şebeke geniŐlemesini düzenleyici etkinlik ve kamu yararı kaygıları ile dengelemeye yönelik devam eden çabaları vurgulamaktadır.

AVUSTURYA

Nüfusu:	9.142.465
Yüzölçümü:	83.879 km ²
Kişi Başına Gelir:	50,277 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Avusturya Yayın ve Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (RTR)
Mobil Şebeke Abonesi:	13.070.000
Sabit Şebeke Abonesi:	3.800.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	94.2

Fiber Optik Genişbant Bağlantılarına Olan Talep

Fiber optik aracılığıyla uygulanan ve dolayısıyla etkinleştirilen genişbant bağlantıların sayısı, 2023'ün ilk çeyreğinden 2024'ün ilk çeyreğine kadar %22'lik güçlü bir artışla 317.000 bağlantıya ulaşmıştır. Bu çok olumlu bir gelişme olsa da yeterli görülmemektedir. RTR'nin Telekomünikasyon ve Posta Departmanı Genel Müdürü Klaus M. Steinmaurer, yaptığı açıklamada: *“Toplamda 1,9 milyon genişbant bağlantısı halihazırda fiber optik üzerinden sağlanabilir durumda, ancak talep bu potansiyelin oldukça altında kalıyor. Görünüşe göre alternatifler birçok kişi için hâlâ yeterince iyi durumda, ancak bu durumun yakında değişeceğini düşünüyorum.”* demiştir. Federal eyalet düzeyinde fiber optik hizmetlerinde yaklaşık 751.000 mevcut bağlantıyla Viyana, ilk sırada yer almaktadır. En az haneye sahip federal eyalet olan Burgenland, 17.500 bağlantıyla sıralamanın en altında yer almaktadır. Aktif hale getirilen fiber optik bağlantılarda en büyük paya %30,3 ile A1 Telekom Austria sahiptir. A1 Telekom Austria'yı ise %6,9 ile Energie AG Oberösterreich ve %6,8 ile kabelplus GmbH takip etmektedir. Diğer bir önemli konu olarak: 2024'ün birinci çeyreğinde sabit ve mobil ağlar üzerinden toplamda 2950 petabayt veri tüketilmiştir. Bu, yıllık bazda yaklaşık %10'luk bir artış anlamına gelmektedir. Mobil ağlar üzerinden tüketilen veri miktarı 1266 petabayt olarak kaydedilirken, bu yıllık bazda yaklaşık %17'lik bir artış ifade

etmektedir. Buna karşılık, sabit ağlar üzerinden veri tüketimi yalnızca %7'lik bir artışla 1684 petabayta yükselmiştir.⁴

⁴13.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına https://www.rtr.at/TKP/presse/-pressemitteilungen/presseinformationen_2024/pinfo13112024tkp.de.html adresinden ulaşılabilir.

BELÇİKA

Nüfusu:	11.720.763
Yüzölçümü:	30,528 km ²
Kişi Başına Gelir:	44.283.21 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Belçika Telekomünikasyon ve Posta Hizmetleri Enstitüsü-BIPT
Mobil Şebeke Abonesi:	11.380.000
Sabit Şebeke Abonesi:	3.950.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	94.3

Mobil Hizmet Tarifelerinin Kıyaslamaları

BIPT tarafından Belçika'da 2024'ün 4. çeyreğinde uygulanan oranları içeren mobil hizmet tarifeleri raporu yayımlanmıştır⁵. Bu çalışma, başlangıç noktası olarak talebi, yani farklı telekomünikasyon hizmeti kullanıcılarının karşılaması gereken ihtiyaçları almaktadır. Bu onuncu baskı için, 5 hane, bağımsız mobil hizmetlerle ilgili profiller için incelenmiştir. Bunlar, harcamaları en aza indirmenin önemli olduğu kişilerden daha büyük bütçeli tüketicilere kadar çok çeşitli kullanımları hesaba katarak toplumun gerçekliğini yansıtacak şekilde tasarlanmıştır.

Tekliflerin hızla değiştiği dinamik bir pazarda tüketicilerin daha iyi bir anlayış kazanmasına yardımcı olmak için BIPT her yıl ulusal bir fiyat karşılaştırması gerçekleştirmektedir. Ayrıca, sıralamalar başlangıç fiyatı tekliflerinden premium tekliflere kadar farklı teklif ve marka kategorilerini göstermektedir. Geçici yapıları nedeniyle, promosyonlar bu çalışmada dikkate alınmamıştır.

⁵ 06.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.bipt.be/consumers-publication/results-of-the-benchmarking-of-mobile-service-tariffs-in-belgium-tariffs-applied-in-q4-2024> adresinden ulaşılabilir.

FRANSA

Nüfusu:	67.422.241
Yüzölçümü:	543.940 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	49.492 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	ARCEP
Mobil Şebeke Abonesi:	72.751.000
Sabit Şebeke Abonesi:	37.759.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	86,10

1. Frankofon Ülkeleri Telekom Düzenleyicileri Bir Araya Geldi

Fransızca konuşan ülkelerin telekomünikasyon düzenleme ağının (Fratel) 22. Yıllık Toplantısı 26-27 Kasım 2024 tarihleri arasında Libreville, Gabon'da gerçekleştirilmiştir. Gabon Elektronik İletişim ve Posta Düzenleme Kurumu'nun (ARCEP) ev sahipliğinde düzenlenen olan bu yılki toplantı şu temaya odaklanmıştır: “*Telekom İşletmecileri için Geleceğin İş Modelleri ve Stratejileri.*” 2003 yılında kurulan Fransızca konuşan ülkelerin telekomünikasyon düzenleme ağı Fratel, üyeleri arasında eğitim ve işbirliğine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu kongrede telekomünikasyon hizmetlerinin ve düzenlemelerinin iyileştirilmesiyle ilgilenenler için özel oturumlar düzenlenmiştir. Fratel üyeleri ve otorite liderleri için iki ek toplantı da “*Yatırımlar ve yenilikler için düzenlemeler nelerdir?*” konusunu ele almıştır.

Bu etkinlik, düzenleyiciler ve diğer kilit telekom sektörü paydaşlarının geleceğin düzenleyici yapısı hakkındaki görüşlerini paylaşmaları için uygun bir platform görevi görmüştür.⁶

⁶ 06.11.2024 tarihinde yayımlanan haberin detaylarına <https://ipris.digital/french-telecom-regulators-to-meet-in-gabon-for-the-22nd-fratel-annual-meeting-2024/> adresinden ulaşılabilir.

2. La Poste Telecom'un Satışının Tamamlanması

La Poste Groupe ve SFR, La Poste Telecom'daki hisselerinin Bouygues Telecom'a satışını tamamlamış bulunmaktadır.

Bu anlaşma Bouygues Telecom ve La Poste Groupe arasında uzun vadeli bir ortaklığı güvence altına alırken, La Poste Telecom'un büyümesinde yeni bir aşamaya geçmesini sağlayacaktır. La Poste Groupe için bu işlem, mobil telekomünikasyon pazarında başarılı bir çeşitlendirmeden yararlanırken, markanın başarısında kilit bir faktör olan posta ağı içinde La Poste Mobile markası altında mobil ve sabit teklifler sunmaya devam edecektir.

Bu anlaşma için La Poste Telecom hisselerinin değeri 950 milyon Avro'dur. Bu tutar La Poste Groupe ve SFR arasında hisse oranlarına göre paylaşılacaktır. Dolayısıyla La Poste Groupe, La Poste Telecom'daki %51 hissesi karşılığında 484,5 milyon Avro alacaktır.

Postane ağı üzerinden La Poste Mobile tekliflerinin satışı açısından La Poste, yeni hizmet çerçeve anlaşması ve yeni marka lisans anlaşması kapsamında faaliyet seviyesine göre ve garantili bir minimum ile ücretlendirilmeye devam edecektir. La Poste Telecom'un Bouygues Telecom'a satışının La Poste Mobile müşterileri üzerinde hiçbir etkisi olmayacaktır.

La Poste Mobile, rekabetçi fiyatlandırması, hizmet kalitesi ve müşterileriyle olan ilişkisi sayesinde tekliflerini farklılaştırmaya devam edecektir. La Poste Mobile müşterileri, mevcut sözleşmelerinde belirtilen koşullardan yararlanmaya devam edecek, telefon numaralarını koruyacak ve 2025'in ikinci yarısından itibaren SIM kart transferi sunulacaktır. La Poste, Bouygues Telecom'a devrin mümkün olan en iyi koşullar altında gerçekleşmesini sağlamak için La Poste Mobile müşterilerine tüm yerel kanallarına, postanelerine ve dijital platformlarına erişim sağlayacaktır.

La Poste Groupe Yönetim Kurulu Başkanı ve İcra Kurulu Başkanı Philippe Wahl bu satışla ilgili olarak şu açıklamayı yapmıştır: *“Kuruluşundan on iki yıl sonra La Poste Mobile, ağıın posta çalışanlarının bağlılığı ve profesyonelliği sayesinde 2,4 milyon müşteriyle Fransa pazarının lider MVNO'su haline geldi. Bugünkü işlem, La Poste Groupe'un çeşitlendirme gücünün yanı sıra yerel bir varlığın ekonomik değerinin de altını çiziyor. La Poste, Bouygues Telecom ile birlikte La Poste Mobile müşterilerine hizmet vermek üzere bu değeri kendi ağı içerisinde büyötmeye devam edecektir.”*⁷

⁷ 15.11.2024 tarihinde yayımlanan haberin detaylarına <https://www.actusnews.com/en/la-poste/pr/2024/11/15/finalisation-of-the-sale-of-la-poste-telecom> adresinden ulaşılabilir.

HOLLANDA

Nüfusu:	17.000.000
Yüzölçümü:	41.543 km ²
Kişi Başına Gelir:	52,367 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Piyasa ve Tüketici Kurumu (ACM)
Mobil Şebeke Abonesi:	17.010.000
Sabit Şebeke Abonesi:	7.500.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	99

Veri Yönetimi Yasası

19 Kasım 2024'ten bu yana, Hollanda Tüketici ve Piyasalar Kurumu (ACM), Avrupa Veri Yönetimi Yasası'na (DGA) uyumun uygulanmasından sorumlu tutulmuştur. Veri aracılığında faaliyet gösteren işletmeler ve kuruluşlar, hizmetlerini AB'de sunmaya devam etmek istiyorlarsa belirli gereklilikleri karşılamaları gerekmektedir. Bu gerekliliklerden biri de ACM'ye zorunlu kayıt yaptırmaktır.

DGA Eylül 2023'te yürürlüğe girmiştir ve amacı daha fazla verinin genel kullanıma sunulmasını sağlamaktır. Verilerin kullanımı ve paylaşımı, kuruluşların ve işletmelerin yenilik yapmasını sağlamak ve bu şekilde toplumun ve ekonominin daha da gelişmesine ve büyümesine yardımcı olabilmektedir. Veriler paylaşılırken, herkes verilerin izlendiğine ve verilerin düzgün bir şekilde işlendiğine güvenebilmelidir. Veri aracılık hizmeti sağlayıcıları bir AB güven işareti için başvuruda bulunabilir ve böylece sağlayıcıya olan güveni artırabilir. Kuruluşun DGA'da belirtilen tüm yasal gereklilikleri karşıladığı gösterilmişse AB güven işaretleri verilmektedir.

Geçtiğimiz yıl, DGA'nın Hollanda uygulama yasası henüz yürürlüğe girmediğinde, piyasa katılımcıları ACM'ye ön bildirimler gönderebilmekteydi. Uygulama artık yürürlüğe girmiştir. Ön bildirim gönderen piyasa katılımcılarının her biri, artık kayıt ve

AB güven işaretleri için resmi başvurularda bulunabilecekleri konusunda ACM tarafından bilgilendirilmiştir.⁸

⁸ 21.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.acm.nl/en/publications/data-governance-act-registration-data-intermediation-service-providers-and-application-eu-label-now-online> adresinden ulaşılabilmektedir.

İNGİLTERE

Nüfusu:	66.900.000
Yüzölçümü:	242.495 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	46.371 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	OFCOM
Mobil Şebeke Abonesi:	86.800.000
Sabit Şebeke Abonesi:	29.800.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	97,8

1. mm Dalga Spektrum İhalesi

İngiliz Düzenleyici Kurumu OFCOM; gelecek yıl yapılması planlanan, milimetre dalga (mmWave) olarak bilinen 25,1-27,5 GHz ve 40,5-43,5 GHz bantlarındaki spektrum ihalesine ilişkin olarak başvuru şartları ve ihale kuralları ile ilgili bilgileri güncellemiştir. Özellikle 5G için kullanılması beklenen ve yoğun nüfuslu alanlarda büyük miktarda veri taşımak için oldukça uygun olan bu bandın özellikle stadyumlar, kalabalık caddeler, konser alanları ve tren istasyonları gibi çok sayıda insanın olduğu yerlerde veri ihtiyacını karşılamak için uygun olacağı ve verilen spektrum lisansların paylaşımlı lisanslamaya uygun olacağı belirtilmektedir.⁹

2. Tüketici Şikayetleri Raporu

OFCOM, 2024'ün ikinci çeyreğine ilişkin tüketici şikayetleri raporunu yayınlamıştır. Buna göre, toplam şikayet sayısı bir önceki çeyreğe benzer olurken 100 bin abone

⁹ 11.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.ofcom.org.uk/spectrum/frequencies/mmwave-spectrum-auction-moves-a-step-closer/> bağlantısından ulaşılabilir.

başına ortalama şikayet sayısı sabit genişbantta 10, sabit telefonda 5, mobilde 3 ve ödemeli TV'de 4 olmuştur¹⁰.

3. Cinsiyetler Arası Dijital Farklılıklar

OFCOM'un yaptığı dijital alışkanlıklar araştırmasına göre; kadınlar 4 saat 36 dakika ile erkeklere göre internette 33 dakika daha fazla zaman geçirmektedir. En sık kullanılan sosyal medya uygulamalarına bakıldığında kadınların Pinterest ve Snapchat, erkeklerin ise Quora ve X tercih ettiği görülmektedir. Erkekler yapay zeka araçlarını daha fazla kullanırken (%50'ye %33), kadınlar sağlıkla ilgili sitelerde erkeklere göre daha fazla zaman geçirmektedir (%88'e %80). Mesajlaşma uygulamalarında Whatsapp tercih edenlerin çoğu kadınlar olurken Telegram ve Discord'u ise erkekler daha fazla kullanmaktadır.¹¹

¹⁰ 14.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.ofcom.org.uk/-phones-and-broadband/service-quality/latest-telecoms-and-pay-tv-complaints-figures-revealed2/> bağlantısından ulaşılabilir.

¹¹ 28.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.ofcom.org.uk/media-use-and-attitudes/online-habits/digital-differences-between-men-and-women-revealed/> bağlantısından ulaşılabilir.

Nüfusu:	5.078.678
Yüzölçümü:	70.273 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	112.247,71 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	İletişim Düzenleme Komisyonu (ComReg)
Mobil Şebeke Abonesi:	5.737.223
Sabit Şebeke Abonesi:	1.202.282
İnternet Kullanım Oranı(%):	99

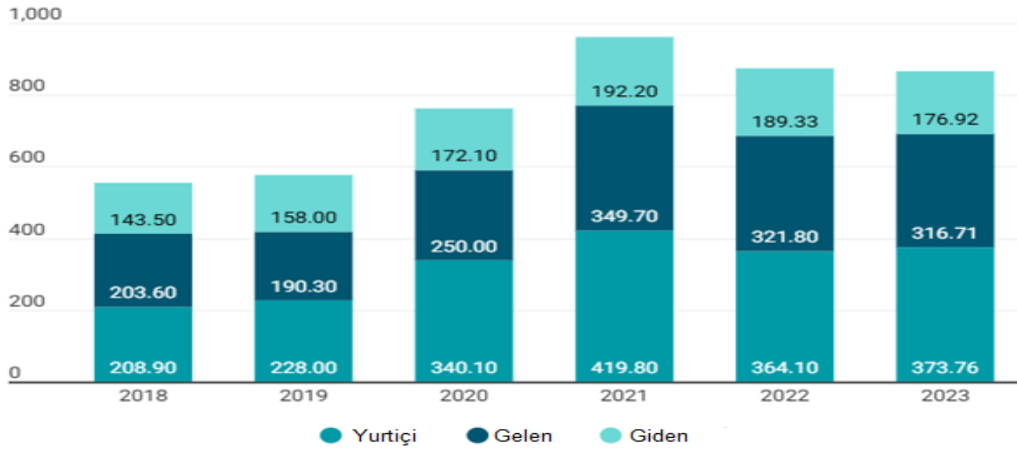
1. İrlanda'da 2023 Yılı Kargo Pazarı Gelirlerinde Düşüş

İrlanda kargo pazarı, 2022'ye kıyasla 2023'te toplam hacimlerde %1 artış kaydederken, aynı dönemde toplam kargo gelirleri %1 düşmüştür. 2023'te toplam hacimlerin %63'ünü oluşturan yurtiçi kargolar, pazarda en büyük payı elde etmiştir. Öte yandan, hem gelen hem de giden kargolar dahil olmak üzere toplam sınır ötesi kargolar, 2023'te kargo gelirlerinin çoğunluğunu oluşturmuştur. Uluslararası kargolar, kargo hacimlerinin %37'sini oluşturmuş ve kargo gelirlerinin %56,9'unu üretmiştir.

Bunlar, İrlanda iletişim düzenleyicisi ComReg tarafından 30 Ekim 2024'te yayınlanan 2018-2023 Kargo Veri Raporu'nun bulguları arasındadır. Raporda, yurtiçi, uluslararası gelen ve uluslararası giden parsellerin üç segmentine ait veriler sunulmuştur. Bu segmentlere ilişkin veriler, posta evrensel hizmet sağlayıcısı An Post (USP, universal service provider) dahil olmak üzere yedi kargo teslimat hizmeti sağlayıcısından toplanmış ve birleştirilmiştir.

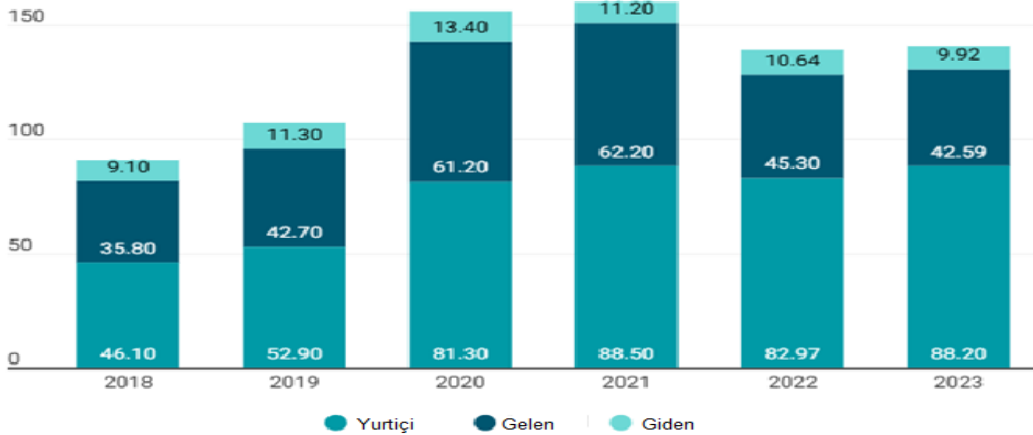
AB üye devletlerinin, Sınır Ötesi Kargo Teslimat Hizmetleri Yönetmeliği (CBPR, Cross-Border Parcel Delivery Services) uyarınca paket hacimleri ve gelirleri hakkında verileri düzenli olarak toplamaları ve Komisyona sunmaları gerekmektedir.

Sınır ötesi kargolar hacim ve gelir açısından azalırken, yurt içi kargolar artmıştır. Yurtiçi kargolar, 2023 yılında hem hacim hem de gelir açısından büyüyen tek segmenttir.

2018'den bu yana, yurt içi kargolar segmenti, ComReg tarafından değerlendirilen üç segment arasında hacim ve gelir açısından en büyüğü olmuştur. 2022'de hacimde bir yıllık düşüşün ardından, yurt içi paket segmenti 2023 yılında 88,2 milyon pakete ulaşmış ve bu, 2021'de COVID-19 salgını sırasında ulaşılan yurt içi kargo hacimlerinin zirvesine neredeyse eşit olmuştur.

2018-2023 Yılları Arasında Kargo Pazarı Hacimleri (milyon paket)

Bir diğer yandan, 2023'te gelen ve giden kargolar hacim ve gelir açısından bir önceki yıla göre azalmıştır. İki pazar segmenti, 2021'den bu yana gelirlerinde istikrarlı bir düşüş yaşamaktadır. 2023'te toplam kargo hacimlerinin yalnızca %7'sini oluşturan giden kargolar, üç segment arasında en küçük payı oluşturmuştur. Ancak, giden kargolar kargo pazarındaki toplam gelirlere nispeten %20,4 oranıyla yüksek bir katkı sağlamıştır.

2018-2023 Döneminde Toplam Kargo Gelirleri (milyon € cinsinden)

2022 ile 2023 yılları arasında, gelen kargo gelirleri gelen hacimlerden daha yavaş azalmıştır (-%2'ye karşı -%6). Bu oran, bu dönemde gelen kargo başına gelirlerin arttığını göstermektedir.

Aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi, gelen ve giden gelir artışları (sırasıyla %56 ve %23) aynı segmentlerde hacim artışlarını (sırasıyla %19 ve %9) geride bırakmıştır. Öte yandan, yurtiçi kargolar gelirlerini %79 artırırken hacimler %91 artmıştır.

2018 ile 2023 Yılları Arasında Kargo Hacimleri ve Gelirlerindeki Değişim

	Hacimsel değişim		Gelir değişimi	
	2022'den 2023'e	2018'den 2023'e	2022'den 2023'e	2018'den 2023'e
Yurtiçi kargolar	+%6	+%91	+%3	+%79
Yurtdışından gelen kargolar	-%6	+%19	-%2	+%56
Yurtdışına giden kargolar	-%7	+%9	-%7	+%23
Toplam	+%1	+%55	-%1	+%56

ComReg'in raporunda, gözlemlenen kargo piyasası eğilimlerini yönlendiren muhtemel faktörlere yer verilmemiş veya bunlar önerilmemiştir.¹²

2. Eir'den, Fiber Genişbant Dağıtımına 500 Milyon Avro Yatırım

Telekom şirketi Eir, İrlanda genelinde fiber ağının dağıtımına 500 milyon Avro daha yatırım yapmayı planladığını duyurmuştur. Şirket, Hükümetin Ulusal Genişbant Planı ile koordinasyon içinde devam eden yatırımların, 2028 yılı sonuna kadar İrlanda'daki her ev ve işletmenin (2,4 milyondan fazla yerleşkeyi kapsayan) yüksek hızlı Gigabit genişbanta erişimini sağlamayı amaçladığını açıklamıştır.

¹² 07.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/FLPOIE20240003> adresinden ulaşılabilmektedir.

Eir, şirketin son altı yılda telekomünikasyon altyapısına yaklaşık 1,7 milyar avro yatırım yaptığını gösteren bir Ekonomik ve Sosyal Etki Raporu yayınlamıştır. Çalışmaya göre, Eir İrlanda genelinde doğrudan 3170 kişiyi istihdam etmekte ve ülke genelinde yaklaşık 4755 dolaylı iş oluşturmaktadır. Rapor ayrıca Eir'in genişbant altyapısının İrlanda genelinde 172 milyar Avro değerinde ekonomik faaliyeti desteklediğini göstermektedir.

Eir CEO'su Oliver Loomes yaptığı açıklamada, dijital olarak kapsayıcı bir ekonomi ve toplumun İrlanda'nın geleceği için hayati önem taşıdığını ve iletişim altyapısına ek 500 milyon Avroluk yatırımla Eir'in bu temeli güçlendirmeye kararlı olduğunu söylemiştir.

Rapor, Dublin City Üniversitesi İşletme Okulu'ndan Ekonomi alanında Doçent Emeritus Anthony Foley tarafından derlenmiştir. Profesör Foley, bu araştırmayı yürütürken buldukları şeyin, son teknoloji bir dijital ağ altyapısının gelişen bir dijital ekonomi ve toplumun temeli olduğunu söylemiş ve İrlanda ekonomisinin küreselleşmesi ve doğrudan yabancı yatırım yönleri, genişbant altyapısı ve hizmetleri ile uluslararası dijital bağlantının önemli rekabet sorunları olduğu anlamına geldiğini ilave etmiştir.¹³

¹³ 14.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.rte.ie/news/business/2024/1114/1480810-eir-broadband/> adresinden ulaşılabilir.

İSPANYA

Nüfusu:	47.615.034
Yüzölçümü:	505.990 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	30.104 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Ulusal Piyasa ve Rekabet Komisyonu (CNMC)
Mobil Şebeke Abonesi:	56.896.715
Sabit Şebeke Abonesi:	19.060.635
İnternet Kullanım Oranı (%):	93,90

Eylül 2024 Telekomünikasyon İstatistikleri Yayımlandı

Eylül ayında, mobil ve mobil genişbant hatlarının büyümesinin yanı sıra fiber optik teknolojinin (FTTH) sabit genişbantta konsolidasyonu öne çıkmıştır. İspanya Ulusal Piyasalar ve Rekabet Komisyonu (CNMC) Eylül 2024 telekomünikasyon istatistiklerini CNMCData'da yayımlamıştır.

Mobil telefon

Eylül ayında 101.485 yeni mobil hat eklenerek 60,29 milyona ulaşmıştır (yıllık bazda %1,9). Movistar, MASORANGE ve Vodafone mobil hatların %90,5'ini oluşturmaktadır.

M2M (makinelere arası iletişim) hatları %13,4 artarak 12,64 milyona ulaşmıştır. Toplam 510.638 mobil numara taşınmıştır (yıllık bazda %1,2). Mobil sanal şebeke işletmecileri (MVNO'lar) ve Movistar'ın net bakiyeleri pozitif olurken, Vodafone ve MASORANGE hat kaybetmiştir. Mobil genişbant ses hatları 204.220 artarak 53,19 milyona ulaşmıştır (bir önceki yıla göre +%2,9).

Sabit genişbant

Fiber optik (FTTH) hatlar 36.617 artarak 15,6 milyona ulaşmış ve toplamın %88,6'sını oluşturmuştur. DSL ve HFC teknolojileri sırasıyla 18.540 ve 4.209 hat düşerek

gerilemeye devam etmiştir. Movistar, MASORANGE ve Vodafone sabit genişbant hatlarının %89,7'sini oluşturmaktadır.

Sabit telefon

Sabit hatlar 144.827 azalarak ayı 17,57 milyon hat olmuştur. Sabit numara hat taşınabilirliği bir önceki yıla göre %18,4 oranında düşerek 96.314 numara taşınmıştır.

Toptan satış altyapısı

Eylül ayı 2.778.457 yerel NEBA hattı bulunmaktadır ve dolaylı bu hatlar neredeyse tamamı fiber üzerinden olmak üzere (%99,5) 1,16 milyona ulaşmıştır.¹⁴

¹⁴ 29.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cnmc.es/prensa/panel-hogares-comercio-electronico-20241129> adresinden ulaşılabilir.

İSVEÇ

Nüfusu:	10.377.781
Yüzölçümü:	449.964 km ²
Kişi Başına Gelir:	55.566 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Posta ve Telekom Ajansı (PTS)
Mobil Şebeke Abonesi:	13.015.553
Sabit Şebeke Abonesi:	1.261.073
İnternet Kullanım Oranı:	%88,31

1. İsveç'in 5G Kapsama Alanında İlerleme ve Karşılaşılan Zorluklar

İsveç, 5G şebekelerini genişletme konusunda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. İsveç Posta ve Telekom Otoritesi'nin (PTS) yayınladığı verilere göre, 2022'den bu yana kırsal alanlardaki 5G kapsama oranı %29'dan %67'ye çıkmıştır. Şehir merkezlerinde ve yarı kentsel bölgelerde kapsama oranı ise %95 seviyesine ulaşmıştır.

Bu gelişmelere rağmen, İsveç hükümetinin belirlediği 2023 hedeflerine tam anlamıyla ulaşamamıştır. Özellikle kırsal alanlardaki şebeke altyapısının geliştirilmesi ve kesintisiz bağlantı sağlanması konularında daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

İsveçli işletmeciler, bu zorlukların üstesinden gelmek için çeşitli projeler yürütüyor. Tele2 ve Telenor'un ortak girişimi olan Net4Mobility, ülke genelinde 5G şebekelerini genişletmeyi amaçlıyor. Ericsson ve Telia ise "NorthStar" programı kapsamında endüstriyel işletmelere yönelik yenilikçi 5G çözümleri geliştiriyor.

Nordik ülkeleri, mobil internet hızlarında dünya genelinde üst sıralarda yer alıyor. İsveç, 5G hızları bakımından Danimarka ve Norveç ile birlikte en iyi performans gösteren

lkeler arasındadır. Ancak, kullanıcıların 5G'ye erişim oranlarının artırılması için cihaz kullanımı ve altyapı genişletme çalışmaları devam ediyor.¹⁵

2. Dijitalleşme Adımları

Varberg'in tüm telefon sistemini Teams Operator Connect'e geçirerek İsveç'in 290 belediyesi arasında bu teknolojiyi tamamen benimseyen ilk belediye olduğu bildirilmiştir. Bu yenilikçi yaklaşım, belediyenin işgücü için şimdiden önemli faydalar sağlamıştır.

Varberg, telefon hizmetleri için Tele2 ile ortaklık kurarak 4000'den fazla abonelik hem sabit hat hem de mobil iletişimi içeren kapsamlı bir anlaşma yapmıştır. Özellikle, tüm telefon çözümü Teams platformuna entegre edilmiştir. Belediye, Teams ortamını Operator Connect aracılığıyla Tele2'nin operatör hizmetlerine bağlayarak sağlam, zengin özelliklere sahip ve kolay yönetilen bir iletişim sistemi kurmuştur.

Bulut tabanlı bir çözüme geçiş Varberg Belediyesi için hem finansal hem de çevresel avantajlar sunmaktadır. Belediye, bulut hizmetlerini kullanarak karbondioksit (CO₂) emisyonlarını ve enerji tüketimini azaltabilmektedir. Ayrıca bu yaklaşım, kendi donanımına yatırım yapma ve bakımını sağlama ihtiyacını ortadan kaldırarak ek maliyet tasarrufu ve daha az çevresel ayak izi sağlamaktadır.¹⁶

¹⁵ 09.08.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.telecomrevieweurope.com/articles/reports-and-coverage/swedish-5g-coverage-update-progress-and-challenges/> adresinden ulaşılabilir.

¹⁶ 01.10.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.telecomrevieweurope.com/articles/cloud-and-enterprise-business/varberg-municipality-first-in-sweden-to-adopt-teams-operator-connect/> adresinden ulaşılabilir.

İTALYA

Nüfusu:	58.983.000
Yüzölçümü:	301.338 km ²
Kişi Başına Gelir:	35.657 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	İtalya Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (AGCOM)
Mobil Şebeke Abonesi:	78.040.000
Sabit Şebeke Abonesi:	18.600.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	84

1. AGCOM'dan Daha Adil Şartlara İlişkin Taahhüt Onayı

İtalya Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (AGCOM), Iliad tarafından önerilen sözleşme öncesi daha adil bilgilerle ilgili taahhütleri onaylamıştır. Amaç, işletmecinin Iliad'ın hizmetlerine abone olurken son kullanıcılar için varsayılan seçenek olarak otomatik tekrar borçlandırma yöntemini dayatmamasını sağlamaktır.

Haziran 2024'te düzenleyici kurum, işletmecinin genel hüküm ve şartlarına uymamasının ardından başlatılan bir yaptırım prosedürünün ardından Iliad tarafından sunulan taahhütler hakkında istişarede bulunmuştur.

AGCOM aşağıdaki taahhütleri onaylamıştır:

- Ödeme yöntemiyle ilgili sorun bildiren kullanıcılarla iletişime geçmek ve bu vakalarla ilgili şikayetleri ele almak için bir süreç oluşturmak,
- Son kullanıcılara, tüm kanallar üzerinden yeni bir hizmete abone olduklarında teklifin aylık yenilemeleri için ödeme yöntemini (otomatik veya manuel) seçme imkanı sağlamak;
- Sözleşme özetinde farklı ödeme yöntemlerinin kullanılabilirliği hakkında bilgi sağlamak;
- Iliad çalışanlarına gerekli talimatları sağlamak ve yabancı kullanıcılar için özel iletişim kanalları kurmak,

- Son kullanıcıların ödeme yöntemini çevrimiçi olarak kolayca değiştirebilmelerini sağlamak ve
- Taahhüt izleme birimi kurmak.

Düzenleyici, izleme biriminin kurulmasından itibaren 12 aylık bir süre boyunca taahhütlerin uygulanmasını periyodik olarak gözden geçirecektir. Taahhütlerin fiili olarak uygulanmasının doğrulanması beklenirken yaptırım prosedürü askıya alınmıştır.¹⁷

2. AGCOM'dan Mobil Çağrı Sonlandırmayı Kuralsızlaştırma

İtalya Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (AGCOM), toptan mobil çağrı sonlandırmanın deregülasyonu konusunda kamuoyu görüşü alma süreci başlatmıştır (Pazar 2/2014 – 2014 yılı AB tanımlı pazarlarından 2 numaralı pazar).

Pazar şu anda 599/18/CONS sayılı kararla düzenlenmektedir. Aralık 2018'de düzenleyici kurum, dört mobil şebeke işletmecisini (Iliad, Vodafone, Wind Tre ve TIM) ve sekiz sanal mobil şebeke işletmecisini (BT Italia, Digi Italy, Fastweb, Lycamobile, Noverca, Poste Mobile, Vectone ve Welcome Italia) kendi şebekelerinde çağrılar sonlandırmada etkin piyasa gücüne (EPG) sahip işletmeci olarak belirlemiştir.

Pazar 2/2014, daha sonradan yapılan değerlendirmeye göre, artık AB Komisyonunun ilgili pazarlar tavsiyesine dahil edilmemiştir. Bu nedenle, AGCOM pazarın hala öncül (ex-ante) düzenlemeye tabi olup olmadığını değerlendirmek için üçlü kriter testi gerçekleştirmiştir.

AGCOM, pazarın düzenleyici müdahaleye ihtiyaç duyacak önemli yapısal giriş engelleri sergilemesi nedeniyle testin ilk kriterinin karşılandığını belirlemiştir. Ancak düzenleyici, pazarın etkili rekabete doğru eğilim gösterdiğine ve ikinci kriterin

¹⁷ 08.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/B5TEEU20240012> adresinden ulaşılabilir.

karşılanmadığı görüşüne sahip olmuştur. Testin üç kriterinin de karşılanması gerektiğinden, AGCOM pazarın öncül düzenlemeye tabi olmadığı sonucuna varmıştır.

Mevzuata ilişkin kesinliği garanti altına almak için düzenleyici, nihai kararının yayınlanmasından sonraki altı aylık bir geçiş süresinin ardından yürürlükteki yükümlülüklerin kaldırılmasını öngörmektedir.

Avrupa Komisyonu, Aralık 2020'de Avrupa Elektronik İletişim Kanunu'nun 75. maddesiyle uyumlu olarak AB çapında tek bir tavan fiyatlı ses sonlandırma ücreti belirleyen bağlayıcı bir kararı kabul etmiştir. 2024'e kadar AB çapında üç yıllık bir karara uyum süreci uygulanmıştır. İtalya'da toptan sabit çağrı sonlandırma pazarı (pazar 1/2014) hala düzenlenmektedir; ancak yükümlülük olarak ücret kontrolü bulunmamaktadır.¹⁸

3. Infratel'in, İtalya "1 Giga" Devlet Yardım Kriteri Kapsamındaki Çalışması

İtalya İşletmeler ve Üretim Bakanlığı'nın (Ministry of Enterprises and Made in Italy) grup içi şirketi olan Infratel Italia, Italia "1 Giga" Planı devlet yardım kriteri (Devlet Yardımı ve Sübvansiyonlar) kapsamındaki pazar yetersizliği alanlarına dahil edilebilecek binaları belirlemek amacıyla yapılan kamuoyu görüşü alma sürecinin sonuçlarını yayınlamıştır. Bu çalışma, pazar yetersizliği alanlarının orijinal haritalamasındaki bir hatayı düzeltmektedir ve yardım alan işletmecilerin Haziran 2026'ya kadar 3,4 milyon haneyi kapsama hedefini karşılamasını sağlayacaktır.

Avrupa Komisyonu gerekliliklerine uygun olarak, Infratel'in istişare sonuçları, toplam 96.000 binanın arasından 46.500 bitişik binanın halihazırda devlet yardımına uygun olacağını göstermektedir. Italia 1 Giga Planı'nın 3,4 milyon binayı birbirine bağlamayı amaçladığı göz önüne alındığında, bu çalışma toplamın %1,4'ünü temsil etmektedir.

¹⁸ 08.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/B5TEEU20240012> adresinden ulaşılabilir.

Italia 1 Giga Planı Kapsamında Yardım Almaya Uygun Binalar

Bitişik binalar	Zaten kapsam dahilinde oldukları için bitişikteki binalar devlet desteği almaya uygun değil		Teşvik almaya uygun bitişik binalar	Italia a 1 Giga planı kapsamında bağlanacak toplam hane sayısı	Plan kapsamındaki toplam hane sayısında sübvansiyon almaya uygun bitişik binaların yüzdesi
	Bir NGA şebekesine 50 metreden daha yakın olan devlet yardım planı kapsamında bağlanan haneler	Zaten özel planların konusu olan haneler			
96.000	17.000	32.500	46.500	3,4 milyon	1.4%

Infratel'in istişaresi yalnızca Open Fiber'e verilen sübvansiyonlu projelerle ilişkili bölgeleri kapsamakta ve bu da TIM/FiberCop'un kendi sübvansiyonlu projelerinin kapsadığı alanlarda değişiklik talep etmediğini göstermektedir.¹⁹

4. Adil Katkı Sunma Önerisine Ret

Yıllık rekabet yasasında yapılan bir değişiklikle (yani, esas olarak işletmeler için engelleri ortadan kaldırarak ekonomiyi canlandırmayı amaçlayan yıllık bir yasa girişimi), İtalyan hükümetini destekleyen siyasi partiler, geleneksel kablo bağlantısı dışında bir kaynaktan/sunucudan alınan TV yayını (OTT) oyuncularını tarafından telekom işletmecilerine ödenecek bağlantı giderlerine adil bir katkı getirilmesini önermiştir. Adil katkı yasa önerisi, yıllık rekabet yasası çerçevesinin kapsamı dışında

¹⁹ 08.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/B5TEEU20240012> adresinden ulaşılabilir.

kaldığı için reddedilmiştir. Hükümet içinde bu konuda farklı görüşler olduğu anlaşılmaktadır ve öneri tekrar sunulmayabilir.

Reddedilen taslağın ana noktaları şunlardır:

- OTT'ler, gelecek yıl için tahmini trafiği iletmek ve buna dayanarak telekom işletmecilerine trafikle orantılı bir miktar ödemek zorunda kalacaktı (düzenlemeler öncül olarak hesaplanacaktı),
- Telekom şirketleri ve OTT'ler, ayrımcılık yapmama ilkesine saygı gösteren teknik ve ekonomik şartlar üzerinde anlaşacaklardı ve
- OTT'ler, içerik dağıtım ağı (CDN, content delivery network) ekipmanı için ödeme yapmak ve kurmak zorunda kalacaktı.

AGCOM bu hususu izleyecek ve muhtemel anlaşmazlıkları çözecektir.

Avrupa Komisyonu, 2022'den beri OTT'lerin genişbant bağlantı masraflarına katkıda bulunup bulunmaması gerektiğini belirlemeye çalışmaktadır. Ekim 2023'te Komisyon, dijital oyuncuların elektronik iletişim ağları masraflarına katkıda bulunmak için ödeyeceği "adil katkıyı" AB dijital bağlantısının geleceğine ilişkin kamuoyu görüşü alma sürecine dahil etmemiştir.

Adil bir katkının (veya "adil payın") getirilmesi, TIM de dahil olmak üzere Avrupa telekomünikasyon sektöründeki birçok paydaştan güçlü destek almıştır.²⁰

²⁰ 08.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/B5TEEU20240012> adresinden ulaşılabilmektedir.

POLONYA

Nüfusu:	38.230.000
Yüzölçümü:	306.230 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	16.945 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Elektronik Haberleşme Ofisi (UKE)
Mobil Şebeke Abonesi:	52.760.000
Sabit Şebeke Abonesi:	6.824.896
İnternet Kullanım Oranı(%):	84,5

1. Toptan Şebeke Erişim Anlaşması

T-Mobile Polska'nın Polski Światłowód Otwarty (PŚO) ile yaptığı erişim anlaşması, işletmeciye hizmet sunmak için altı toptan şebeke sağlamaktadır. Mobil işletmeciden tam hizmet sağlayıcıya dönüşen T-Mobile Polska, Silezya metropol alanı, Aşağı Silezya, Małopolska ve Lublin bölgeleri de dahil olmak üzere yeni Polonya bölgelerinde genişbant hizmetleri sunmayı planlamaktadır. Geçtiğimiz yıl toptan fiber şebeke işletmecisi Polski Światłowód Otwarty (PŚO – Polonya Açık Fiberi) ile imzalanan anlaşmanın ardından işletmeci, fiber optik hizmetlerinin erişimini önemli ölçüde genişletmiş ve bunları HFC teknolojisiyle çalışanlar da dahil olmak üzere tüm PŚO bağlantılarında kullanılabilir hale getirmiştir.

T-Mobile, ilk olarak geçen Aralık ayında PŚO ile bir işbirliği anlaşması imzalamış ve bu anlaşmayla mobil işletmeci, toptancının HFC ve FTTH şebekelerine erişim sağlamaya başlamıştır. T-Mobile, anlaşmanın kendisine yaklaşık 10 milyon Polonyalı haneye erişim sağladığını ifade etmiştir.

PŚO daha sonra Mayıs ayında HFC şebekesinde veri akış erişimi (VAE) kullanıma sunmuştur. HFC'de VAE ile perakende sağlayıcılar kendi IP adreslerini yönetebilmekte, bu da PŚO ile IPTV ve VoIP hizmetlerini kullanıma sunabilecekleri anlamına gelmektedir. Haziran ayında T-Mobile, PŚO'nun şebekesinde hizmet sunmaya başlayacağını duyurmuştur.

Geçtiğimiz ay, PŚO fiber ayak izini 25 lokasyonda 9000'den fazla haneye genişletmiştir. İşletmeci ayrıca HFC şebekesini 18.383 hanede daha FTTH'ye modernize etmiştir. İşletmeci şu anda 3,8 milyon olan kapsadığı hane sayısını 2028'e kadar 6 milyondan fazla haneye çıkarmayı planlamaktadır.

Bununla birlikte, Ağustos 2023'te T-Mobile, kablo işletmecisi Vectra ile toptan şebeke erişim anlaşması imzalayarak yaklaşık dört milyon haneye erişim sağlamıştır. İşletmecinin ayrıca Fiberhost, Nexera, Orange ve Światłowód Inwestycje ile toptan anlaşmaları bulunmaktadır. T-Mobile, fiber optik internetinin artık ülke genelinde 8,3 milyon haneye ulaştığını ifade etmektedir²¹.

2. Polonya Posta İdaresinin Dijital Dönüşümü

Polonya'daki mevcut posta işletmecisi Poczta Polska, işletmeyi 'modern bir kurye-perakende-finansal-dijital şirket'e dönüştürme planlarını duyurmuştur.

Dönüşüm planı, postanın kurye ve finansal hizmetlerinin yanı sıra BT sistemlerini, lojistik süreçlerini ve satış ağlarını kötüleşen mali durumuna yanıt olarak modernize etmeyi içeriyor. Poczta Polska'nın başkanı Sebastian Mikosz'a göre, Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen Dönüşüm Planı, Polonya'nın en eski şirketlerinden birinin pazar konumunu yeniden inşa etmek için gereklidir. Başkan, *"Dijital devrim ve bunun sonucunda müşteri ihtiyaçlarındaki değişiklikler şirketi uçurumun eşiğine getirdi. Bugün postaneyi modern ve karlı bir şirkete dönüştürecek değişim sürecini başlattık"* diye açıklamıştır.

Dönüşüm planı birkaç aşamada gerçekleştirilecektir. Bunlardan ilki olan Poczta 1.0, BT modernizasyonu, posta hizmetlerinin kalitesinin iyileştirilmesi ve istihdamın optimize edilmesi gibi en acil değişikliklerin uygulanmasını içermektedir. *"Polonya postanesinin bürokratik olmaktan çıkarılması gerekiyor."* diye devam eden Mikosz *"Bugün açıklanan idari çalışanlar için gönüllü işten çıkarma planı son derece cömert"*

²¹ 15.10.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.mobileeurope.co.uk/t-mobile-expands-broadband-with-psos-cable-network-in-poland/> adresinden ulaşılabilmektedir.

ve ayrılanlar için uygun mali güvenlik sağlamayı amaçlıyor. Bundan yararlanmaya karar veren çalışanlar 12 maaşa eşdeğer bir ücret alacak ve hemen ertesi gün yeni bir işe başlayabileceklerdir. Bu değişiklikler gerekli çünkü Polonya Postası'nın maliyetlerinin yaklaşık %65'i maaşlardan oluşuyor. Değişikliklerin amacı Polonya Postası'nı dikkat çeken bir işveren haline getirmek.” demiştir.

Poczta Polska başkan yardımcısı Dariusz Spiewak'a göre müşterilerin ihtiyaçlarını karşılamak için BT'de değişiklikler gereklidir. “*Polonya Postası'nın dönüşümü için kapsamlı dijitalleşme olmazsa olmaz.*” şeklinde açıklamada bulunan Spiewak sözlerine şöyle devam etmiştir “*Amacı hem donanım hem de eski dijital sistemlerle ilgili yıllardır biriken teknolojik borçtan kurtulmak. Bazıları 20 yıldan daha eski. Dönüşüm Planı, diğer şeylerin yanı sıra, bir BT Paylaşımlı Hizmetler Merkezi'nin oluşturulmasını ve süreçleri optimize etmek ve otomatikleştirmek için modern çözümlerin yanı sıra organizasyonun verimli ve etkili bir şekilde yönetilmesini öngörüyor.*”

Dönüşüm Planı ayrıca Poczta Polska'nın 7.600 postanesinin, buldukları yere bağlı olarak müşterilerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde dönüştürülmesini de öngörmektedir. Örneğin, kırsal alanlarda postane, geleneksel posta (kağıt veya e-posta) almanın, emeklilik maaşı, pasaport veya diğer belgeleri toplamanın ve okul için kitap ve defter satın almanın mümkün olacağı bir Vatandaş Hizmet Merkezi haline gelecektir.²²

²² 27.10.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.parcelandpostal-technologyinternational.com/news/operations/polish-post-announces-transformation-plan.html>

adresinden ulaşılabilmektedir.

PORTEKİZ

Nüfusu:	10.276.617
Yüzölçümü:	92.280 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	36.079 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	ANACOM (Ulusal Haberleşme Otoritesi)
Mobil Şebeke Abonesi:	12.500.000
Sabit Şebeke Abonesi:	5.087.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	84,2

Denizaltı Kablosu Güvenlik Tatbikatı

ANACOM tarafından desteklenen bir denizaltı kablosu güvenlik tatbikatı kasım ayında Lizbon'da gerçekleştirilmiştir. Amacı tüm paydaşları eğitmek, denizaltı kablo altyapılarıyla ilişkili riskler ve güvenlik açıkları konusunda farkındalığı artırmak ve olayları yönetmekten sorumlu çeşitli aktörler arasındaki güveni ve işbirliğini güçlendirmektir.

Bu girişim, denizaltı kablolarının güvenliğinin günümüzde çok önemli olması ve kapasiteleri, yedeklilikleri, hata toleransları ve kurtarma kapasiteleri hakkında hala bilgi eksikliği olması nedeniyle hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle ANACOM, telekomünikasyon işletmecileri, üreticiler, düzenleyiciler, güvenlik kurumları, askeri ve yerel yetkililer gibi çok çeşitli kuruluşlar arasında bu kapsamlı koordinasyon eylemini desteklemiştir.

Elektronik iletişim ağları, ülkenin ve Avrupa Birliği toplumunun ve ekonomisinin dijital dönüşümünde önemli bir rol oynamakta ve denizaltı kabloları bu süreçte merkezi bir görev üstlenmektedir. Bu nedenle ağlarda meydana gelen bir kesinti toplumun tüm yönleri için ciddi sonuçlar doğuracaktır. Bu riskin farkında olan ANACOM, tüm ilgililerin eğitimini iyileştirmeye ve sektörün güvenliğini ve dayanıklılığını artırmaya yardımcı olacak bu güvenlik tatbikatını teşvik etmektedir.

Tatbikata katılan yaklaşık 40 kuruluş arasında işletmeciler ve üreticiler, diğer düzenleyiciler, çeşitli kamu, sivil ve askeri kuruluşlar ve ayrıca birkaç belediye de dahil olmak üzere çok çeşitli şirketler yer almaktadır²³.

²³ 14.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.anacom.pt/render.jsp?-contentId=1797895> adresinden ulaşılabilir.

AMERİKA KITASI

ABD

Nüfusu:	333.649.281
Yüzölçümü:	9.834 milyon km ²
Kişi Başına Gelir:	76.027 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Federal İletişim Komisyonu (FCC)
Mobil Şebeke Abonesi:	442.460.000
Sabit Şebeke Abonesi:	127.280.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	92

1. FCC, Starlink ve T-Mobile'a Uydudan Doğrudan Hücresel Hizmet Sunumu Noktasında Yeşil Işık Yaktı

FCC, Starlink'in uydudan doğrudan hücresel hizmet sunumu talebine yeşil ışık yakmış olup bu durum, T-Mobile US'in söz konusu hizmet için yıl sonu ticari lansman hedefine kıl payı ulaşabileceği anlamına gelmektedir.

Starlink'in ana şirketi SpaceX'in Uydu Mühendisliği Direktörü ve Starlink ile T-Mobile US'in ortaklaşa geliştirdikleri uydudan doğrudan hücresel hizmeti olan Direct to Cell'in eş başkanlarından biri olan Sara Spangelo X'te (Twitter) yer alan bir paylaşımında FCC'nin ABD'de Directto Cell hizmetini onaylamasının, ABD'de ve uluslararası alanda yüksek kaliteli metin, veri, acil durum ve nihayetinde ses bağlantısının sağlanmasına yönelik büyük ve kritik bir adım olduğunu ifade etmiştir.

Şirket kurucusu Elon Musk ise bu paylaşımın altına kısa bir ifadeyle "*Teşekkür ederim*" yazmıştır. FCC konuya yönelik kararını, Starlink'i eleştirenlerin (özellikle telekomünikasyon şirketlerinin) bazı itirazlarını reddettiği uzun bir açıklamayla duyurmuş olup, T-Mobile US'in tüm büyük rakiplerinin hepsinin bu kararda bir payı olduğunu ve bu rakiplerin bugüne gelene kadar konuyla ilgili diğer tüm potansiyel şirketleri özellikle oyundan çıkardıklarını ifade etmiştir.

Bu uzun açıklama temel olarak daha sonraki bir tarihte gelmesi beklenen ses ve veri unsurunu geri planda tutarken, esas olarak uydudan doğrudan hücrese kısa mesaj göndermenin önünü açmaktadır

FCC, iki yıl önce Starlink'e 7500'e kadar ikinci nesil uyduyu üretme ve dünya yörüngesine fırlatma yetkisi vermiştir. Şimdi atılan adım ise ABD içindeki uzay kapsamına ek yeni bir kapsama alanı sağlamak ve bu uyduları doğrudan hücreye bağlantı için kullanmak amacıyla atılmıştır. Bu adım aynı zamanda T-Mobile US'in spektrumunu bu amaçla kullanmak için de izin içermektedir. FCC açıklamasında 1910-1915 MHz (dünyadan uzaya uplink) ve 1990-1995 MHz (uzaydan dünyaya downlink) frekanslarını kapsayan bir çift spektrum bandı için tasarlanmış yeni nesil bir kira sözleşmesine özel olarak atıfta bulunmaktadır. FCC'nin bu kararı aynı zamanda yine şartlara bağlı olarak ABD dışındaki doğrudan hücreye hizmetlerini de kapsamaktadır.

Göz önünde bulundurulması gereken en önemli husus, Starlink'in, Uluslararası Uzay İstasyonuna (ISS), ISS ziyaret araçlarına ve NASA görevleri için fırlatma pencerelerine müdahale edilmediğinden emin olmak için planlarını NASA ile koordine etmesi gerektiğidir. FCC, SpaceX'in, SCS operasyonlarında -120 dBW/m²/MHz olan toplam bant dışı güç akışı yoğunluğu (PFD) sınırından feragat edilmesi talebinin değerlendirilmesini ertelediğini açıklamıştır. Bu açıklama FCC'nin Starlink'in daha gevşek enerji emisyon kuralları talebine ilişkin kararı geleceğe ötelediği anlamına gelmektedir ki, bu durum uydu şirketinin cep telefonlarına kısa mesaj hizmeti sunumunu başlatmadan doğrudan ses ve veri sunumuna geçebilmesi için ihtiyaç duyacağı önemli bir şeydir.

FCC bütün bunlara ek olarak, SpaceX'in 7500 sınırının ötesinde ek ikinci nesil Starlink uydusu fırlatma dilekçesini erteleyeceğini de ifade etmektedir. Tüm talepleri onaylanmamış olsa da bu SpaceX için kesin bir kazançtır çünkü bu adımlar SpaceX ve T-Mobile'a, ABD'deki uzay tabanlı mobil iletişim yarışında bir adım daha öne çıkma fırsatı sağlamaktadır. SpaceX'in düzenleyici taleplerinin bir çok unsuruna itiraz eden AT&T ve Verizon, rakip doğrudan hücreye geçiş girişimi olan AST Space Mobile ile

ortaklık kurarak hizmete ortak olma konusunda çalışmaya devam etmekte ancak Starlink ve T-Mobile'ın çok gerisinde kalmaktadırlar.

FCC'nin aldığı bu kararlar, uydu tabanlı bir kısa mesaj hizmetinin ABD'de birkaç gün içinde yaygınlaşacağı anlamına gelmemekle birlikte, bu yönde atılmış çok önemli adımlardır.²⁴

2. Comcast Kablolu Yayın Hizmetini Devredecek

Comcast, kablolu yayın varlıklarını ayrı bir hukuki kişiliğe dönüştürüp satarak para kazanmayı hedeflediği yeni pazar stratejisi ile internet üzerinden yayın hizmetine odaklanmayı ve potansiyel bazı birleşme ve satın alma faaliyetlerini başlatmayı planlamaktadır.

ABD'li kablolu yayın şirketi 2024 yılı Kasım ayı ortasında SpinCo adını verdiği yeni işletmenin kurulduğunu duyurmuştur. Oldukça büyük bir işletme olan SpinCo'nun önümüzdeki Eylül ayı sonuna kadar 7 milyar ABD Doları gelir elde etmesi beklenmektedir.

Hisseleri halka açık olan SpinCo, NBC Universal'in USA Network, CNBC, MSNBC, Oxygen, E!, SYFY ve Golf Channel dahil olmak üzere kablolu TV ağlarının yanı sıra Fandango, Rotten Tomatoes, GolfNow ve Sports Engine gibi Comcast'in tamamlayıcı dijital varlıklarından oluşacaktır. Comcast temelde, 70 milyon ABD hanesini kapsayacak haber, spor ve eğlence odaklı yeni bir platform kurmaktadır.

Comcast bu arada konut genişbant, mobil hizmetler, ticari hizmetler ve NBC Universal'in yayın stüdyoları ile tema parkları olarak tanımladığı temel büyüme işlerine olan odağını daraltacaktır.

²⁴27.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.telecoms.com/satellite/fcc-green-lights-starlink-and-t-mobile-direct-to-cell-service> adresinden ulaşılabilir.

Comcast Başkanı Mike Cavanagh'a göre bu işlem hem SpinCo'yu hem de NBC Universal'i değişen medya ortamında hücum oynamaya konumlandırmaktadır; çünkü bütün adımlar birlikte ele alındığında, NBC Universal'in tamamı, Comcast'ın birinci sınıf içeriği, teknolojisi, fikri mülkiyeti, mülkleri ve yetenekleriyle desteklenen yeni bir büyüme yörüngesinde hizmet sunacaktır. Bir diğer deyişle sayılan tüm birimlerin hepsi entegre bir medya şirketi olarak birbirleriyle uyum içinde çalışacaktır.

Sektörde değişen manzara, tüm eski TV sağlayıcılarını etkilemiş olup ve internet üzerinden yayın hizmetinin sektör genelinde en üst sıralarda yer almasına neden olmuştur ancak Comcast'ın devretmeyi planladığı işlerde hâlâ yüksek katma değer bulunmaktadır.

NBC Universal Media Group Başkanı olan ve SpinCo'nun Genel Müdürü olarak hizmet sunmaya başlayacak olan Mark Lazarus olağanüstü varlıklara sahip bağımsız bir şirket olarak, haber, spor ve eğlence alanlarındaki inanılmaz derecede dinamik medya ortamında izleyicilere hizmet etmek ve hissedarların getirilerini artırmak için daha iyi bir konumda olacaklarını ifade etmektedir.

Lazarus yatırım yapmak ve ek ölçek oluşturmak için gerçek bir fırsat gördüklerini ve bu geçişin ortaya çıkaracağı büyüme olanakları konusunda çok heyecanlı olduğunu belirtmektedir. Lazarus'a göre Comcast'ın mali gücü aynı zamanda çekici bir sermaye getirisi politikası için kapasite sağlarken bu işlerin büyümesine yatırım yapılmasına da olanak sağlayacaktır.

Comcast SpinCo'da Genel Müdür olarak Lazarus görevlendirilirken iş için bağımsız bir strateji geliştirmenin Finans Müdürü ve Operasyon Direktörü olarak atanan Anand Kini'ye ait olacağı açıklamıştır. Bu ikili yeni şirketi tamamlayıcı medya işletmelerinin potansiyel bir ortağı ve diğer şirketlerin satın alıcısı olarak konumlandırmayı planlamaktadır.

SpinCo'nun potansiyel bir alıcı olduğu kadar bir satma hedefleri de olabileceğini anlamak için satır aralarını çok fazla okumaya gerek yoktur. Comcast, yönetim kurulundan yeşil ışık alınması ve SpinCo finansmanının tamamlanması da dahil olmak

üzere çeşitli koşullara bağlı olarak bölünmelerin ve birleşmelerin yaklaşık bir yıl sürmesi beklenmektedir.²⁵

3. ABD Posta Servisi 2025 için Yeni Rekabetçi Fiyatlar Önerilerini Yayınladı

ABD Posta Servisi Ocak 2025'te yürürlüğe girecek nakliye hizmetleri fiyat değişiklikleri için ABD Posta Düzenleme Komisyonu'na (PRC) bildirimde bulunmuştur. Hizmetler için önerilen yeni fiyatlar 2024 yılı Kasım ayı başında USPS yönetimi tarafından da onaylanmıştır.

Fiyatlarda yapılan değişiklikler Öncelikli Posta Hizmeti ve Öncelikli Posta Ekspres Hizmeti için nakliye hizmetleri fiyatlarını yaklaşık %3,2 USPS Ground Advantage için %3,9 ve Parcel Select için %9,2 oranında artıracaktır.

Posta hizmetlerindeki fiyat artışları tüketici fiyat endeksine dayalı olsa da nakliye hizmetleri fiyatları öncelikle piyasa koşullarına göre ayarlanmaktadır. USPS yönetimi bu yeni oranların posta hizmetlerini rekabetçi tutarken kuruma gereken geliri sağlayacağına inanmaktadır. Kurum daha önce de duyurduğu üzere Noel ve Yeni Yıl dönemlerini kapsayan Ocak ayının ilk haftalarında fiyatları artırmayacak olup değişiklikler için başlangıç tarihi 19 Ocak 2025 olarak belirlenmiştir.

Önerilen bu değişiklikler Amerika'ya Hizmet Verme 10 Yıllık Planının stratejik bir parçası olarak Posta Hizmetlerinin, uzun vadede uygun maliyetli ve mali açıdan sürdürülebilir bir şekilde, haftada en az altı gün, ülke çapında, bütünleşik bir posta ve paket dağıtım ağı sağlayarak kamu hizmeti misyonunu yerine getirebilecek canlandırılmış bir organizasyon oluşturmasına destek olacaktır. Tarife değişiklikleri, insan, teknoloji ve altyapıya yapılan 40 milyar ABD Doları büyüklüğündeki yatırımı

²⁵ 21.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.telecoms.com/streaming-svod/comcast-to-spin-off-cable-business-to-focus-on-streaming> adresinden ulaşılabilmektedir.

destekleyecek ve Posta Hizmetleri'nin operasyonlarının ve müşteri deneyiminin modernizasyonu ve iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır.²⁶

²⁶ 15.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://about.usps.com/newsroom/national-releases/2024/1115-usps-recommends-new-competitive-prices-for-2025.htm> adresinden ulaşılabilmektedir.

ARJANTİN

Nüfusu:	46.303.254
Yüzölçümü:	2.780.000 km ²
Kişi Başına Gelir:	12.402 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Ulusal İletişim Kurumu (ENACOM)
Mobil Şebeke Abonesi:	64.010.000
Sabit Şebeke Abonesi:	6.900.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	87,2

FCC ve ENACOM İşbirliği

Ulusal İletişim Kuruluşu (ENACOM) kontrolörü Juan Martín Ozores, Federal İletişim Komisyonu'ndan (FCC) yetkililerle birlikte telekomünikasyonun düzenlenmesine ilişkin temel hususlara ilişkin Deneyim Değişim Konferansı'nın açılışına katılmıştır. 20-22 Kasım tarihleri arasında Buenos Aires'te gerçekleşen etkinlikte spektrum kontrolü, siber güvenlik ve sektörün modernizasyonu gibi konular ele alınmıştır. Ozores, ENACOM'un spektrum kontrolüne ilişkin vizyonu ve öncelikleri hakkında yaptığı açıklamada; *“farklı radyo iletişim ağlarının parazitsiz bir arada varlığını garanti etmek için etkili ve yeterli spektrum kontrol eylemlerinin gerekli olması nedeniyle tartışılması ve eğitim verilmesini”* belirtmiştir. Benzer şekilde, toplantı Amerika Birleşik Devletleri'nin spektrum yönetimi vizyonunu, tanımını, temel hususları ve ortak kullanımı dinamik bir şekilde ele almaktadır. Sektörün modernizasyonunu gerçekleştirmek için ENACOM'un öncelikleri girişim çözünürlüğü, halkın korunması, siber güvenlik ve OpenRAN sistemleridir. Toplantılar boyunca mühendislik, spektrum planlama, ruhsatlandırma işleri ve pazar geliştirme konularında uzmanlaşmış bir ENACOM ekibi aktif olarak katılım sağlamış ve bu alanların her birinde deneyimleri, sonuçları, projeleri ve en iyi uygulamaları tartışıp sunmuştur. FCC, Ticaret Bakanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçiliği'nden yetkililerle yapılan bu tür toplantılar, her iki ülke arasındaki ilişkiyi güçlendirmeyi ve hükümetlerin ve şirketlerin

telekomünikasyonda karşılaştığı zorluklarla ilgili görüş alışverişinde bulunmayı amaçlamaktadır.²⁷

²⁷ 21.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylama https://www.enacom.gob.ar/institucional/encuentro-sobre-telecomunicaciones-junto-a-la-fcc-y-la-embajada-de-estados-unidos_n4703 adresinden ulaşılabilmektedir.

KANADA

Nüfusu:	38.008.005
Yüzölçümü:	9.984.670 km ²
Kişi Başına Gelir:	49.222 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Kanada Radyo-Televizyon ve Telekomünikasyon Komisyonu (CRTC)
Mobil Şebeke Abonesi:	36,5 Milyon
Sabit Şebeke Abonesi:	10,9 Milyon
İnternet Kullanım Oranı (%):	92

1. Bell Canada, Ziplly'yi 3,7 Milyar Kanada Dolarına Satın Aldı

Bell Canada, gelişen ABD fiber pazarına girme amacıyla satın alma yöntemini benimsediğini açıklamış olup, bu açıklamanın ardından şirketin hisseleri şaşkıncu bir şekilde düşüş yaşamıştır. Bell Canada, ABD'nin eyaletleri Washington ve komşu Idaho ile Oregon ve yakındaki Montana'daki tüketicilere ve işletmelere de perakende hizmetler sunan Ziplly Fiber'in %100'ünü satın almak için 5 milyar Kanada Doları (3,65 milyar ABD Doları) ödemeyi kabul etmiştir.

Ziplly'nin şebekesi şu anda 1,3 milyon lokasyondan geçmekte olup önümü zdeki dört yıl içinde bu sayının 3 milyonun üzerine çıkması beklenmektedir. Ziplly'nin eklenmesi ile Bell'in Amerika kıtasındaki ayak izini 2028 yılına kadar 12 milyondan fazla lokasyona çıkarması beklenmektedir.

Ziplly ayrıca, 50 Gbps hıza ulaşan en yüksek tarifesiyle ABD'deki en hızlı ev interneti hizmetine sahip olduğunu iddia etmektedir. Bununla birlikte bu hizmet ayda 900 ABD Doları ücret artmış olup 600 ABD Doları aktivasyon ücretiyle çok kısıtlı bir kitleye hitap etmektedir. İşletmecinin en popüler planı ise simetrik 1 Gbps genişbant sunmakta olup ücreti aylık 60 ABD Dolarıdır.

Bell Canada satın alma fiyatının 4,2 milyar Kanada Dolar'lık kısmının Eylül ayında spor ve emlak devi Maple Leaf Sports & Entertainment'daki (MLSE) %37,5 hissesinin Kanadalı telekomünikasyon şirketi ve diğer MLSE hissedarı Rogers'a rakip olacak şekilde satılmasından elde edilen gelirlerle finanse edileceğini ifade etmektedir.

Bu adımların her biri son derece makul görünmektedir; çünkü ABD'de fibere yönelik iştah güçlüdür ve telekomünikasyon şirketleri şu anda mümkün olduğu kadar çok sayıda potansiyel müşteriye ulaşmak için yarışmaktadır. Ancak Bell Canada satın alımın ardından sermaye pozisyonunu desteklemek için 2025'ten sonra temettü artışını duraklatacağını açıklamıştır ve bu gelişme Bell Canada'nın hisse fiyatını 12 yılın en düşük seviyesine düşürmüştür.

Bir diğer deyişle, bu haber yatırımcılar açısından ABD fiber piyasasına açılmak istendiği için değil temettü ödemeleri duraklatılacağı için kötü bir haber olarak algılanmıştır. Bell Canada Genel Müdürü Mirko Bibic, birleşmenin hissedarların çıkarına olduğu konusunda ısrar etmektedir. Bibic'e göre bu satın alma, fiber uzmanlığından faydalanmak ve erişimi Kanada sınırlarının ötesine genişletmek açısından Bell'in tarihinde cesur bir dönüm noktasına işaret etmektedir; çünkü fiber Bell'in yaptığı işin merkezinde yer almaktadır ve Bell ile Ziply Fiber'in olağanüstü yetenekleri bir araya geldiğinde müşterilere ve hissedarlara önemli bir değer sağlanmaya devam ederken büyüme de hızlanacaktır.

Gerçekten de hızla büyüyen ABD fiber pazarına girmek, Bell Canada'nın ülke içinde karşılaştığı bazı olumsuzlukları dengeleyebilir gibi görünmektedir; çünkü Kanada Radyo-Televizyon ve Telekomünikasyon Komisyonu CRTC 2023 yılı Kasım ayında, perakende genişbant rekabetini teşvik etmek amacıyla, büyük telekomünikasyon şirketlerinin Ontario ve Quebec'te daha küçük İSS'lere toptan fiber erişimi sağlaması gerektiğine karar vermiştir. CRTC bununla da kalmamış ve bahsi geçen bu büyük telekomünikasyon şirketlerinin ne kadar ücret alabileceğini de kendisinin karar vereceğini belirtmiştir.

Bu adıma tepki gösteren Bell Canada, sermaye harcaması planını kesintiye uğratarak binlerce kişiyi işten çıkarmıştır. Ancak bu hamle dahi CRTC'nin önümüzdeki 2025 yılı

Şubat ayından itibaren bu kuralların ülke çapında geçerli olacağını duyurmasına engel olamamıştır.

Zipty CEO'su Harold Zeitz, mali destekçileri Searchlight Capital ve WaveDivision Capital'e destekleri için teşekkür etmiş ve şirketinin yeni ana şirketinin Bell Canada olmasının faydalarından bahsetmiştir. Zeitz'e göre Bell'in liderliği ve vizyonu, Zipty'nin hızlı ve güvenilir fiber internet aracılığıyla toplulukların bağlantı deneyimlerini iyileştirme taahhüdüyle mükemmel bir şekilde uyum sağlamaktadır. Zeitz bu satın almanın Kuzey Amerika'nın önde gelen fiber işletmecilerinden birinin ölçeği ve deneyimiyle büyüme stratejilerini güçlendirdiğini ifade etmiştir.

Bell Canada düşen hisse fiyatına bakılırsa Zeitz ve Bibic'in yatırımcıları bunun akıllıca bir hareket olduğuna ikna etme çalışmaları yarıda kalacak gibi gözükmektedir.²⁸

2. CUPW, Ulusal Grevi Olacağını Duyurdu

Kanada Posta İşçileri Sendikası (CUPW), ulusal grev başlatmayı planladığını duyurmuştur. Ulusal grev sırasında Canada Post'un tüm operasyonları kapanacak ve bu durum ülke çapındaki milyonlarca Kanadalıyı ve işletmeyi etkileyecektir.

Grev faaliyeti nedeniyle müşteriler gecikmeler yaşayacaktır. Ulusal grev süresince posta ve paketler işleme alınmayacak veya teslim edilmeyecek ve bazı postaneler kapatılacaktır. Halihazırda posta ağında bulunan öğeler için hizmet garantileri etkilenecektir. Ulusal aksaklık bitene kadar hiçbir yeni öğe kabul edilmeyecektir.

Posta ağındaki tüm posta ve paketler güvence altına alınacak ve operasyonlar yeniden başladıktan sonra ilk giren ilk çıkar esasına göre mümkün olan en kısa sürede teslim edilecektir. Bununla birlikte, herhangi bir uzunluktaki ulusal grevin, grev faaliyeti sona erdikten çok sonra dahi Kanadalılara sunulan hizmetleri etkileyeceği açıktır. Ülkedeki tesislerin kapatılması Canada Post'un tüm ulusal ağını etkileyecek

²⁸ 05.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.telecoms.com/fibre/bell-canada-heads-south-with-3-7-billion-acquisition-of-zipty> adresinden ulaşılabilir.

olup, işleme ve teslimatın tamamen normale dönmesi biraz zaman alacak gibi görünmektedir.²⁹

²⁹ 15.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.canadapost-postescanada.ca/cpc/en/our-company/news-and-media/corporate-news/news-release/2024-11-15-cupw-announces-national-strike-that-will-cause-delays-for-canadians-as-holiday-shopping-season-begins> adresinden ulaşılabilir.

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ

Nüfusu:	10.386.538
Yüzölçümü:	86.600 km ²
Kişi Başına Gelir:	4.782 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Bilgi İletişim Teknolojileri Ajansı
Mobil Şebeke Abonesi:	10.750.300
Sabit Şebeke Abonesi:	1.673.210
İnternet Kullanım Oranı (%):	79,80

1. Uluslararası Ulaştırma Forumuna İlişkin Görüşme

Dijital Kalkınma ve Ulaştırma Bakanı Rashad Nabiyev, Azerbaycan'ı ziyaret eden Şili Ulaştırma ve Telekomünikasyon Bakanı Juan Carlos Muñoz ile bir araya gelmiştir. Görüşmede Uluslararası Ulaştırma Forumu çerçevesinde iki ülke arasındaki iş birliği konuları ele alınmıştır.

Taraflar aynı zamanda önümüzdeki yıl Azerbaycan'ın başkanlığını yapacağı forumun önceliklerinin belirlenmesi ve Şili'nin bu yöndeki deneyimlerinin incelenmesi konusunda görüş alışverişinde bulunmuştur.³⁰

³⁰ 21.11.2024 tarihinde <https://mincom.gov.az/en/media-en/news/minister-rashad-nabiyev-met-with-chiles-minister-of-transport-and-telecommunications> adresinden ulaşılabilmektedir.

2. Yeşil Dijital Eylem'in Üst Düzey Açılış Oturumu

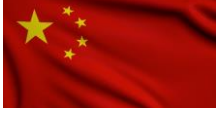
14 Kasım'da COP29 kapsamında dijital teknoloji sektöründe sürdürülebilir kalkınma konusunda iş birliğini güçlendirmek amacıyla Yeşil Dijital Eylem parkurunun üst düzey açılış oturumu gerçekleştirilmiştir. Oturum, Dijital Kalkınma ve Ulaştırma Bakanlığı, COP29 Başkanlığı, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) ve Birleşmiş Milletler (BM) Dijital Teknoloji Ajansı tarafından düzenlenmiştir.

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Doreen Bogdan-Martin, "*Dijital Yeşil Girişimi, endüstrinin yeşil teknolojiye geçişe nasıl öncülük edebileceği ve iklim değişikliğine karşı nasıl direnç oluşturabileceği konusunda parlak bir örnek teşkil ediyor*" demiş ve "*Dijitalleşme Günü'nden sonra ortaya çıkacak olan Yeşil Dijital Eylem Deklarasyonu bize ileriye dönük yolu gösteriyor. Şu anda ihtiyacımız olan şey, amaç ve eşit sorumlulukla yönetilen çevre dostu dijitalleşmedir.*" diyerek sözlerine devam etmiştir.

Dijital Kalkınma ve Ulaştırma Bakanı Rashad Nabiyev, iklim değişikliğiyle mücadelede güçlü bir araç olan dijitalleşmenin potansiyelinden tam olarak faydalanmak için sürdürülebilir altyapı ve çevresel etkiye öncelik veren dengeli bir yaklaşıma ihtiyaç olduğunu vurgulayarak, "*Sürdürülebilir bir gelecek sağlamak için gereken hız, doğruluk ve esnekliğe ancak dijitalleşme yoluyla ulaşabiliriz.*" açıklamasında bulunmuştur.

Ayrıca, oturumlarda teknoloji sektöründe emisyonların azaltılması ihtiyacı ve teknolojinin çevresel çözümlerdeki rolü vurgulanmıştır.³¹

³¹ 14.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://mincom.gov.az/en/media-en/news/green-digital-actions-high-level-opening-session-held> adresinden ulaşılabilmektedir.

ÇİN HALK CUMHURİYETİ

Nüfusu:	1.441.400.838
Yüzölçümü:	9.706.961 km ²
Kişi Başına Gelir:	12.556 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Sanayi ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı
Mobil Şebeke Abonesi:	1.810.000.000
Sabit Şebeke Abonesi:	173.000.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	73,05

1. Yapay Zekânın Telekom Sektörüne Katkısı

Uluslararası GSM Birliği (GSMA) CEO'su John Hoffman, 20 Kasım Çarşamba günü yaptığı açıklamada, yapay zekânın (YZ) önümüzdeki 15-20 yıl içerisinde telekomünikasyon sektörü için 680 milyar ABD Dolarına kadar gelir sağlayacağını tahmin edildiğini söylemiştir.

Hoffman, Çin'in doğusundaki Zhejiang eyaletinde düzenlenen 2024 Dünya İnternet Konferansı Wuzhen Zirvesi'nin açılış töreninde yaptığı konuşmada, bu açıklamaları bir McKinsey raporuna dayandırmıştır. Yapay zekânın, iş dünyasını ve toplumu benzeri görülmemiş bir ölçekte dönüştürme potansiyeline sahip etkili bir güç olarak ortaya çıktığını söylemiştir.

Dünya genelindeki telekom operatörlerinin yaklaşık %81'i üretken yapay zekâ çözümlerini test etmektedir ve Hoffman, "*Çinli operatörler büyük yatırımlar, güçlü hükümet desteği ve gelişen teknoloji ortamıyla bu alanda liderlerden biri*" demiştir. Ayrıca Hoffman açıklamalarına, "*China Mobile, China Telecom ve China Unicom, kamu hizmetlerini, tedarik zincirlerini ve sağlık hizmetlerini dönüştüren çözümlerle yapay zekâ araştırmaları ve uygulamalarında halihazırda büyük ilerlemeler kaydetti.*" diyerek devam etmiştir.

Örneğin, yerel sel kontrol çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla Çin'in kuzeybatısında akıllı bir bilgi işlem hizmeti platformu başlatılırken, ülkenin güneybatısındaki bir yapay zekâ veritabanı, kültürel çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesine odaklanmaktadır.

Hoffman, dünya genelinde 150 milyondan fazla insanın hayatının önümüzdeki beş yıl içinde mobil büyük veri ve yapay zekâ çözümleriyle iyileştirilebileceğini söylemiştir. Yapay zekânın fırsatların yanında sorumluluklar da getirdiğini belirten Hoffman, yapay zekâ teknolojisinin etik ve sürdürülebilir gelişimine daha fazla dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

"İnsan Merkezli ve Yapay Zekâ Destekli Dijital Geleceği Benimsemek - Siber Uzayda Ortak Bir Geleceğe Sahip Bir Topluluk Oluşturmak" temalı zirve 27 Kasım Cuma günü sona ermiştir.³²

2. Çin'in, 2027 Yılı Sonuna Kadar 5G Kullanıcı Penetrasyon Oranı Hedefi

Dünyanın ikinci büyük ekonomisi olan Çin, 5G teknolojilerinin geniş çaplı uygulamalarını hızlandırırken, 2027 yılı sonuna kadar 5G kullanıcı penetrasyon oranını %85'in üzerine çıkarmayı hedeflemektedir. Çeşitli devlet dairelerinin hazırladığı eylem planına göre, o tarihe kadar her 10 bin kişiye 38 5G baz istasyonu düşecek, mobil internet trafiğinin %75'i 5G üzerinden gerçekleştirilecek ve ülkede 5G ile bağlanan Nesnelerin İnterneti terminallerinin sayısı 100 milyonu aşacaktır.

25 Kasım Pazartesi günü kamuoyuna açıklanan plana göre, 5G teknolojilerinin büyük ve orta ölçekli sanayi firmalarında penetrasyon oranı 2027 yılı sonuna kadar %45'e ulaşacaktır. Plan, 5G uygulamalarının geniş çaplı gelişimini güçlü bir şekilde teşvik etmek, yeni kaliteli üretim güçlerinin gelişimini hızlandırmak, yeni nesil bilgi teknolojilerinin yaygınlaştırılmasını ve uygulanmasını kolaylaştırmak ve yüksek kaliteli ekonomik ve sosyal kalkınma için yeni itici güçleri desteklemek amacıyla

³² 25.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.technologynewschina.com/2024/11/ai-to-generate-680-billion-usd-for.html> adresinden ulaşılabilir.

tasarlanmıştır. Ayrıca, dijital teknolojilerin entegrasyonunu ve yenilikçiliğini teşvik etmeyi ve ülkenin yeni endüstrileşmesini ve bilgi ve iletişim sektörünün modernizasyonunu desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu yılın Eylül ayı sonu itibarıyla Çin'deki 5G baz istasyonu sayısı yaklaşık 4,09 milyona ulaşmıştır. Ayrıca, Sanayi ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı'nın verilerine göre 5G mobil abone sayısı 981 milyona, yaklaşık 1,4 milyarlık bir nüfusa sahip olan ülkenin 5G kullanıcı penetrasyon oranı ise %70'e ulaşmıştır.³³

³³ 27.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.technologynewschina.com/2024/11/china-expects-5g-user-penetration-rate.html> adresinden ulaşılabilmektedir.

ENDONEZYA

Nüfusu:	281.248.053
Yüzölçümü:	1.905.000 km ²
Kişi Başına Gelir:	4.783 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Bakanlığı
Mobil Şebeke Abonesi:	353.800.000
Sabit Şebeke Abonesi:	9.000.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	77

Endonezya'nın Dijital Altyapısı

Endonezya İletişim ve Dijital İşler Bakanlığı'ndan yetkililerin yaptığı açıklamalara göre; telekomünikasyon ağı sağlayıcıları Endonezya'da dijital altyapının inşa edilmesi ve güçlendirilmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Geçtiğimiz günlerde Cakarta'da düzenlenen "Endonezya için Asianet NOC Fiber Tahsisi" etkinliği sırasında konuşan Bakanlık Telekomünikasyon Direktörü Aju Widya Sari, bu rolün Endonezya'nın 2045 Dijital Vizyonu ile uyumlu olduğunu belirtmiştir. Tüm bölgelerdeki telekomünikasyon ağlarının daha eşit bir şekilde dağıtılmasını ve tutarlı bir kalite sunmasını umduklarını ifade eden Sari, bunun özellikle kırsal alanlar, haneler ve şimdiye kadar dijital altyapıya ulaşmanın zor olduğu okullardaki internet erişim açığını kapatmada önemli bir adım olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca kentsel alanlarda ve diğer öncelikli bölgelerde gigabit internet ağlarının sağlanmasının önemine dikkat çekmiştir.

Sari, çeşitli taraflarla yakın iş birliği ve dijital altyapı hizmetleri sağlanmasında şeffaflığın, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir dijital ekosistem inşa etmenin anahtar olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Sari, başarılı dijital inovasyonun hükümet, hizmet sağlayıcılar, özel sektör ve toplum dahil olmak üzere çeşitli paydaşlar arasındaki sinerji gerektirdiğini belirtmiştir. Bu nedenle, telekomünikasyon ağ sağlayıcılarının fiber optik ağ hizmet haritalarını kamuya açması, ağ kapsama alanı ve sundukları hizmetlerdeki değişiklikler hakkında bilgi vermesi büyük önem arz etmektedir. Ayrıca, tüketiciler için kolayca erişilebilir şikâyet kanalları kurulması ve şikâyetlere hızlı bir şekilde yanıt

verilmesi ve çözüm mekanizmalarının oluşturulması diğer bir önemli konudur. Bilgi şeffaflığı ile tüketiciler ihtiyaçlarına en uygun hizmet sağlayıcıyı seçerken daha bilinçli kararlar alabileceklerdir. Bu sayede dijital altyapı sektöründe sağlıklı bir rekabet ortamı oluşacaktır. Dijital altyapı sağlayıcılarının hizmetleri hakkında şeffaf bilgi vermesi tüketicilerin daha iyi kararlar almasını sağlayacaktır.³⁴

³⁴ 08.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://en.antaraneews.com/news/333285/telecom-providers-expected-to-strengthen-indonesias-digital-infra> adresinden ulaşabilmektedir.

FİLİPİNLER

Nüfusu:	113.000.000
Yüzölçümü:	300.000 km ²
Kişi Başına Gelir:	7.450 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dairesi (DICT)
Mobil Şebeke Abonesi:	166.450.000
Sabit Şebeke Abonesi:	4.900.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	73,6

Filipinler, Asya'nın Bir Sonraki Bağlantı Merkezi

Filipinler, stratejik bir coğrafi konuma sahip ve denizaltı bağlantısı için önemli bir düğüm noktası olduğundan Asya'da önemli bir bağlantı merkezi olma yolunda hızla ilerlemektedir. Filipinlerle ABD arasındaki denizaltı rotası da özel yatırım çekmektedir. Filipinler, yakın zamanda 85 yıllık Kamu Hizmeti Yasası'nı (PSA) güncelleyerek iç pazardaki işletmelerin %100 yabancı mülkiyetine izin vermiştir. Bu da uluslararası denizaltı kablo ağları ve hiper ölçekli veri merkezleri için burayı daha çekici hale getirmiştir.

Filipinler'in bu alanda yükselişini sağlayan şirketlerden biri, kendi ana pazarının dışında özellikle Asya-Pasifik bölgesine odaklanan Telstra International'dır. Görev alanı, Pasifik boyunca deniz altı kabloları ve kara istasyonlarının yanı sıra karasal fiber ve ayrıca toptan ve kurumsal müşterilere satılan hizmetleri içermektedir.

Jeopolitik olarak kuzey transpasifik rotasının daha zorlu hale gelmesiyle güney ve orta transpasifik koridorlarında deniz altı kabloları açısından yeni fırsatlar gelişmiş böylece Filipinler'in bulunduğu yer, Asya'nın diğer bölgeleri ile ABD veya Avustralya arasında güzel bir bağlantı noktası olmuştur. Bu da Filipinler'e yatırım çeken stratejik avantajlar sağlamıştır.

Filipinler'de mülkiyet yasaları değiştikçe, şirketlerin ortamda nasıl faaliyet göstermeleri gerektiği konusunda daha az sürtüşme ve daha fazla şeffaflık oluşmuştur. Bu tür kurallar ve düzenlemeler dijital altyapı, iş ve telekom yanlısı olduğundan uzun vadeli anlaşmalar ile 15, 20, 25 yıllık yatırımlar yapılmaktadır. Asya'daki herhangi bir pazarda, girdiğiniz herhangi bir ülkede ortağınıza veya işletme modelinize gvenmeniz gerekmektedir. Filipinler'in bu düzenlemeleri değiştirmek adına attığı ilerici adımlardan bazıları kolaylaştırıcı nitelikte olduğundan yabancı şirketlerin gelip pazara girmesi cazip hale gelmektedir.

Singapur'un uygulamaya koyduğu belirli kurallar, diğer bölgesel merkezlerin de ortaya çıkması için bir fırsat sunmaktadır. Hong Kong, çeşitli nedenlerle şu anda bir veri merkezi kurmak için çekici değildir. Singapur'un da enerjiye erişimi nedeniyle veri merkezi kapasitesinde bazı kısıtlamaları bulunmaktadır. Filipinler'den geçen bağlantı, oradan gemesi planlanan bazı kablo sistemleri ve düzenlemelerdeki değişikliklerle, bu tür yatırımları çekmek adına çok elverişli hale gelmiştir. Ayrıca bu pazarda güçlü bir son kullanıcı demografisi de bulunmaktadır. Filipinler'e ve tüketime, veri penetrasyonuna, mobil penetrasyona, kullanım örneklerine ve GSYİH'ye vb. bakıldığında, bunun sadece tüm trafiğin girip çıktığı bir işlem merkezi olmayacağı da görülmektedir.

Bölgede enerji maliyetlerinin ve inşaat maliyetlerinin Filipinler'den daha düşük olduğu başka pazarlar da bulunmaktadır. Ancak hiper ölçekleyiciler için g maliyeti ve yeşil enerji miktarı önemlidir. Enerjilerinin yaklaşık %20'si yenilenebilir kaynaklardan sağlanmaktadır. Filipinler'in bu yatırımı yönlendirmeye yardımcı olması için yeşil enerji kullanılabilirliğini artırması gerekmektedir.

Yeşil enerji ve yapay zeka uygulamaları açısından daha yerleşik merkezleri yakalamak için yapılması gereken işler olsa da, Filipinler'in yatırım çekmek için büyük adımlar attığı açıktır. Denizaltı kabloları için bir merkez ve dolayısıyla hiper ölçekleyiciler için

cazip bir teklif olarak, bu pazar hızla Asya ve Pasifik için yeni ortaya çıkan önemli bir geçit haline gelmektedir.³⁵

³⁵ 27.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://developingtelecoms.com/telecom-technology/optical-fixed-networks/17677-telstra-international-the-philippines-is-emerging-as-asia-s-next-connectivity-hub.html> adresinden ulaşılabilir.

GÜNEY KORE

Nüfusu:	51.709.098
Yüzölçümü:	100.363 km ²
Kişi Başına Gelir:	34.866 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Kore İletişim Komisyonu (KCC)
Mobil Şebeke Abonesi:	72.855.492
Sabit Şebeke Abonesi:	23.213.189
İnternet Kullanım Oranı%:	97,57

1. Güney Kore'yi Yapay Zeka Veri Merkezi Haline Getirme Hedefi

SK Group'un telekomünikasyon kolu olan SK Telecom Co. CEO'su yaptığı açıklamada, Güney Kore'de Asya-Pasifik bölgesi için bir yapay zeka veri merkezi oluşturmaya çalışacağını belirtmiştir.

SK Telecom CEO'su Ryu Young-sang, yapay zeka veri merkezlerini, hizmet olarak grafik işlem birimlerini (GPUaaS) ve uç yapay zekayı entegre eden kapsamlı bir yapay zeka altyapısı oluşturmaya odaklanan ve “yapay zeka altyapısı otoyolu” olarak adlandırılan vizyonu özetlemektedir.

SK Group tarafından düzenlenen ve bu yıl SK AI Summit 2024 olarak adlandırılan yıllık teknoloji konferansında Ryu, “SK Telecom, Güney Kore'nin bir sıçrama yapmasına ve yapay zekada üç küresel liderden biri olmasına yardımcı olmak için yapay zeka altyapısı otoyolunu inşa etmek için çalışıyor” şeklinde açıklamada bulunmuştur.

Plan kapsamında, mobil işletmeci ülkede 100 megawatt'ın üzerinde elektrik kapasitesine sahip hiper ölçekli bir yapay zeka veri merkezi kuracak ve daha sonra kapasiteyi gigawatt seviyesine çıkaracaktır.

Şirket, gigawatt düzeyinde bir veri merkezinin en az 50 trilyon won (36,5 milyar ABD Doları) değerinde yeni yatırım çekebileceğini ve 550.000'den fazla istihdam ve 175 trilyon Won'dan fazla ekonomik etki oluşturabileceği açıklamıştır.

Yapay zeka veri merkezi için bir test ortamı ilk olarak önümüzdeki ay Seul'ün hemen güneyindeki Pangyo'da açılacak ve Nvidia Corp. tarafından geliştirilen en yeni çipler ve yapay zeka çipleri ve veri merkezleriyle ilgili en son teknolojilerle donatılacaktır. Koreli şirket ayrıca Seul'ün batısındaki veri merkezini bir yapay zeka veri merkezine dönüştürmeyi ve Aralık ayından itibaren küresel bulut sağlayıcısı Lambda ile işbirliği içinde GPUaaS sağlamayı planlamaktadır.

Ryu ayrıca SK Telecom'un önümüzdeki yıldan itibaren Kore pazarının ihtiyaçlarına göre uyarlanmış egemen bir yapay zeka geliştirmek için toplam 100 milyar Won yatırım yapacağını belirtmiştir.

SK Telecom ayrıca, altıncı nesil ağda yapay zeka altyapısını uygulama çabalarının bir parçası olarak, telekomünikasyon şebekelerini ve yapay zeka hesaplamayı entegre eden bir teknolojiyi ifade eden uç yapay zeka teknolojisini geliştirmek için çalışacağını da sözlerine eklemiştir.³⁶

2. SK Telecom'dan Yapay Zeka Destekli Müşteri Hizmetleri

SK Telecom, müşteri hizmetleri teknolojisinin gelişiminde önemli bir kilometre taşını işaret eden Yapay Zeka Müşteri Hizmetleri Destek Sistemi beta hizmetinin başarıyla tamamlandığını duyurmuştur. SK Telecom'un tescilli telekomünikasyon alanında uzmanlaşmış büyük dil modeli (Telco LLM) ve büyük multimodal modeli (LMM) tarafından desteklenen sistem, Ekim ortasındaki lansmanından bu yana iyi sonuçlar vermektedir.

³⁶ 04.11.2024 tarihinde yayımlanan haberin detaylarına <https://en.yna.co.kr/view/-AEN20241104004251320> adresinden ulaşılabilir.

SK Telecom, önde gelen küresel LLM şirketleriyle stratejik bir işbirliği yaparak, telekomünikasyon uygulamaları için özel olarak tasarlanmış sofistike bir yapay zeka sistemi geliştirmiştir. Şirketin bir yıl süren yolculuğu, bilgi yönetim sisteminin kapsamlı bir şekilde yeniden yapılandırılmasını, kapsamlı model optimizasyonunu ve onlarca müşteri hizmetleri uzmanından gelen girdilerle zengin eğitim veri kümelerinin oluşturulmasını içermektedir. SK Telecom, titiz testler ve yinelemeli pekiştirmeli öğrenme yoluyla Telco LLM ve LMM'yi telekomünikasyon hizmetlerinin benzersiz taleplerini karşılayacak şekilde geliştirmiştir.

Sistemdeki önemli bir yenilik, ilgili bilgileri alarak ve yanıt oluşturmada bu bilgilerden yararlanarak yanıt doğruluğunu önemli ölçüde artıran Geri Alım Artırılmış Üretimi (RAG) uygulamasıdır. Şirketin Telco LMM'si, hem metin hem de telekomünikasyonla ilgili görüntüleri işleyerek bu yeteneği daha da ileri götürmekte ve gerçekten kapsamlı bir hizmet çözümü oluşturmaktadır.

Yapay Zeka Müşteri Hizmetleri Destek Sistemi; Yapay Zeka Bilgi Arama Asistanı, Akıllı Belge İşleme ve Danışma Sonuçları için Otomatik Sonradan İşleme Sistemi olmak üzere üç dönüştürücü özellik sunmaktadır. Perplexity veya ChatGPT gibi gelişmiş yapay zeka platformlarına benzer şekilde, 21 Ekim'de lansmanı yapılan Yapay Zeka Bilgi Arama Asistanı, temsilcilerin manuel arama yapmadan ilgili bilgilere anında erişmesini sağlayan doğal bir dil arayüzüdür. Hizmet, gerçek dünyada kullanımyoluyla geliştirilmekte olup 2025 yılında tüm müşteri hizmetleri operasyonlarında tam olarak kullanılmaya başlanacaktır.

Akıllı Belge İşleme, 23 Ekim'de uygulamaya konulan, birden fazla kanaldan alınan çeşitli müşteri tarafından gönderilen belgeleri otomatik olarak kategorize eden ve işleyen LMM destekli bir sistemdir. Gelecekte yapılacak güncellemeler, otomatik içerik analizi yeteneklerini sunarak belge doğrulama süresini önemli ölçüde azaltacaktır.

İleriki aylarda ayında yayınlanması planlanan Danışma Sonuçları için Otomatik Sonradan İşleme Sistemi, danışma sonuçlarının kategorize edilmesi ve özetlenmesi de dahil olmak üzere birçok görevi otomatik hale getirecektir. Bu otomasyon, dakikalar süren çağrı sonrası dokümantasyon sürecini önemli ölçüde azaltacak ve temsilcilerin

kapsamlı danışma kayıtlarını tutarken daha fazla müşteriye verimli bir şekilde hizmet vermelerini sağlayacaktır. Bu geliştirme, temsilcilerin kapsamlı danışma kayıtlarını tutarken daha fazla müşteriye verimli bir şekilde hizmet vermelerini sağlamaktadır.

Bir ay süren beta testinden alınan ilk geri bildirimler olumlu olmuştur. Temsilciler, Telco LLM'den olağanüstü performans aldıklarını, özellikle de bilgi erişimini kolaylaştırma ve yeni ekip üyeleri için iş yükünü azaltma becerisine dikkat çekmektedirler. Otomatik belge sınıflandırma sistemi operasyonel verimliliği önemli ölçüde artırarak temsilcilerin müşteri etkileşimlerine daha fazla odaklanmasını sağlamıştır.

SK Telecom Başkan Yardımcısı ve Müşteri Değeri İnovasyon Ofisi Başkanı Hong Seung Tae, *“Yapay zeka iletişim merkezine dönüşümümüz operasyonel verimlilikten daha fazlasını temsil ediyor - bu gerçekten kişiselleştirilmiş, müşteri odaklı hizmet sunmakla ilgilidir. Telco LLM tabanlı Yapay Zeka Müşteri Hizmetleri Destek Sistemimiz sayesinde, müşteri hizmetleri mükemmelliğinde yeni standartlar belirlemeyi ve kendimizi yapay zeka odaklı müşteri desteğinde sektör lideri olarak konumlandırmayı umuyoruz.”* şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.³⁷

³⁷ 18.11.2024 tarihinde yayımlanan haberin detaylarına https://www.sktelecom.com/en/press/-press_detail.do?idx=1625¤tPage=1&type=&keyword= adresinden ulaşılabilmektedir.

HİNDİSTAN

Nüfusu:	1.453.205.609
Yüzölçümü:	3.287.000 km ²
Kişi Başına Gelir:	2.540 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Hindistan Telekom Düzenleyici Kurumu (TRAI)
Mobil Şebeke Abonesi:	1.170.530.000
Sabit Şebeke Abonesi:	35.110.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	52,4

1. TRAI'den Spam Arama ve SMS'lere Yönelik Talimatlar

Hindistan Telekom Düzenleyici Kurumu TRAI, spam aramalar ile SMS sorununu çözmek için çeşitli önlemler almıştır. Daha önce TRAI, 13 Ağustos 2024'te, yönetmelikleri ihlal ederek promosyon amaçlı sesli aramalar yaptığı tespit edilen herhangi bir kuruluşun katı yaptırımlarla karşı karşıya kalacağını belirten talimatlar yayımlamıştır. Bu talimatlara, tüm telekom kaynaklarının bağlantısının kesilmesi, iki yıla kadar kara listeye alınması ve kara listeye alınma süresi boyunca yeni kaynak tahsisinin yasaklanması dahildir.

Bu Talimat uyarınca, Erişim Sağlayıcıları, spam aramalarına yönelik kaydedilen şikayetlerde önemli bir azalma sağlayan yaygın eylemlerde bulunmuştur. Erişim Sağlayıcıları tarafından bildirildiği üzere, kayıtlı olmayan göndericilere karşı kayıtlı şikayet sayısı 2024 yılı Ağustos ayında 189.000 iken, 2024 yılı Eylül ayında 163.000'e (2024 yılı Ağustos ayına göre %13 azalma) ve 2024 yılı Ekim ayında 151.000'e (2024 yılı Ağustos ayına göre %20 azalma) düşmüştür.

Mesaj izlenebilirliğini artırmak için ise TRAI, 20 Ağustos 2024'te bir Yönerge yayımlamış ve tüm mesajların Göndericilerden/Ana Varlıklardan alıcılara olan izinin 1

Kasım 2024'ten itibaren izlenebilir olması gerektiğini belirtmiştir. Bu sebebe istinaden tüm Erişim Sağlayıcılar ilgili konuya yönelik teknik çözümleri uygulamaya almıştır.³⁸

2. Hindistan'da SATRC-25 Toplantısı Düzenlenmesi

Güney Asya Telekomünikasyon Düzenleyicileri Konseyi'nin (SATRC-25) 25. Toplantısı, 11-13 Kasım 2024 tarihleri arasında Hindistan, Yeni Delhi'de düzenlenmiştir. Toplantıya Güney Asya'nın dört bir yanından düzenleyiciler, sektör liderleri ve uzmanlar katılım sağlamıştır. Hindistan Telekom Düzenleyici Kurumu TRAI tarafından Asya-Pasifik Telekom Topluluğu (APT) ile işbirliği içinde düzenlenen bu yılki toplantı; paydaşları, içgörülerini paylaşmak, düzenleyici zorlukları ele almak ve daha kapsayıcı bir dijital ekosisteme doğru yollar oluşturmak için bir araya getirmiştir. Üç gün süren SATRC-25'in programında, bölgede ekonomik ve sosyal refah için dijital dönüşümü teşvik eden "Büyüme ve Kapsayıcılık için Telekomünikasyon ve Bilgi ve İletişim Teknolojileri Gelişimini Hızlandırma" temasını vurgulayan önemli tartışmalar yer almıştır. SATRC-25, Hindistan Telekom Düzenleme Kurumu Başkanı Anil Kumar Lahoti'yi SATRC Başkanı olarak seçmiştir.

SATRC, Güney Asya'nın telekomünikasyon sektöründe bölgesel iş birliğini ve uyumlu düzenleyici uygulamaları teşvik eden APT kapsamındaki bir girişimdir. Afganistan, Bangladeş, Butan, Hindistan, İran, Maldivler, Nepal, Pakistan ve Sri Lanka gibi üyeleriyle birlikte, SATRC, bölgedeki dijital uçurumları kapatmak için düzenleyici inovasyonu, politika uyumunu ve iş birliği çabalarını destekleyerek dijital olarak kapsayıcı bir toplum oluşturmayı amaç edinmiştir.

SATRC-25 toplantısı, telekomünikasyon ve bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) sektörlerindeki temel sorunları ele almak üzere tasarlanmış kapsamlı bir gündemle toplanmıştır. Toplantıda Düzenleyiciler Yuvarlak Masa tartışması ve Düzenleyici-Endüstri Diyalogu gibi birkaç oturum düzenlenmiştir. Endüstri Oturumu, Güney Asya bölgesindeki telekomünikasyon/BİT sektörüne düzenleyici ortam ve bu konulardaki

³⁸ 20.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına https://www.trai.gov.in/sites/default/files/PR_No.88of2024.pdf adresinden ulaşılabilir.

sektörün perspektifi ile ilgili kritik sorunları gündeme getirme fırsatı vermek için düzenlenmiştir. Oturumlar ayrıca ekonominin ve toplumun dijital dönüşümünü destekleme konusunda politika ve düzenleyici en iyi uygulamaları ve deneyimleri paylaşmak için düzenlenmiştir.³⁹

³⁹ 13.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına https://www.trai.gov.in/sites/default/files/PR_No.85of2024.pdf adresinden ulaşılabilir.

JAPONYA

Nüfusu:	123.638.361
Yüzölçümü:	377.973 km ²
Kişi Başına Gelir:	39.030 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Japonya İçişleri ve Haberleşme Bakanlığı (MIC)
Mobil Şebeke Abonesi:	219.000.000
Sabit Şebeke Abonesi:	59.800.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	84,9

6G Sistemleri için Yapay Zeka Teknolojisi

Japon telekomünikasyon şirketi NTT Docomo, NTT Corporation, Nokia ve Koreli işletmeci SK Telecom ile iş birliği yaparak gelecekteki 6G sistemleri için yapay zeka teknolojisini kullanan bir testin tamamlandığını duyurmuştur. 6G teknolojisi çağına doğru ilerlerken, Docomo ve ortakları çeşitli radyo dalgası yayılım ortamları için iletim ve alım işlemlerini optimize etmek amacıyla yapay zeka teknolojisinden yararlanmıştır.

Japonya'da ilk kez yapay zeka kullanarak 6G kablosuz teknolojisinin 4.8 Ghz bandındaki radyo dalgalarıyla yapılan bir iç mekan testinde, ortaklar iletişim hızlarının geleneksel yöntemlere kıyasla %18'e kadar iyileştirilebileceğini belirtmiştir. NTT Docomo, *"Test özellikle, Nokia tarafından radyo dalgası yayılım ortamına göre optimum modülasyon şemaları tasarlamak ve bunu bir kablosuz arayüze uygulamak için geliştirilen yapay zeka tabanlı temel bant iletim ve alım işlemlerinin kullanılmasıyla iletişim performansının iyileştirilebileceğini doğruladı."* açıklamasını yapmıştır. İşletmeci ayrıca, ileride büyük yerel ve uluslararası tedarikçilerin yanı sıra uluslararası işletmecilerle de daha fazla test girişimine devam edeceğini söylemiştir.⁴⁰

⁴⁰ 24.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına [adresinden](https://www.rcwireless.com/20241124/featured/ntt-docomo-6g-trial-using-ai) ulaşılabilir.

KUVEYT

Nüfusu:	4.336.135
Yüzölçümü:	17.820 km ²
Kişi Başına Gelir:	41.079 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Düzenleme Kurumu (CITRA)
Mobil Şebeke Abonesi:	7.640.000
Sabit Şebeke Abonesi:	584.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	99,6

1. Kuveyt'te Dokuz Ay içinde 5GA Hizmetleri Devrede

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Düzenleme Kurumu-CITRA Spektrum Departmanı Direktörü Tarık El-Saif, Kuveyt'in 2019'daki faaliyete geçtiği dönemde dünyanın en büyük ikinci 5G telekomünikasyon ağına sahip olduğunu ve gelişmiş 5G (5GA, 5G Advanced) teknolojisinin mevcut 5G hizmetlerinin modernizasyonu ve iyileştirilmesi anlamına geldiğini açıklamıştır. Bu teknoloji hızları ve ağ kapasitesini artırmakta, yanıt sürelerini iyileştirmekte ve performanstan ödün vermeden daha fazla sayıda bağlı cihazı desteklemektedir.

Al-Saif, 5GA'nın yeni nesil bir teknoloji olmadığını, aksine mevcut neslin 10 Gbps'ye kadar hıza ulaşan bir yükseltmesi olduğunu vurgulamış ve ayrıca, 3G ağlarından küresel geçişin 2035 yılına kadar tamamlanmasının beklendiğini belirtmiştir.

Al-Saif, Kuveyt TV'nin 'Yeni Kuveyt' programında yaptığı bir röportajda, geçen Eylül ayında mevcut 4G ağlarının boşaltılması ve bunların altı ay içinde yeni bir 5G ağıyla değiştirilmesi yönünde bir karar alındığını sözlerine eklemiştir. Ağların boşaltılması ve yeni ağın üç ay içinde kurulumunun gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Tahliye ve kurulum işlemlerinin tamamlanmasının hemen ardından tüm telekomünikasyon şirketleri için birleşik bir lansman tarihi olacaktır ve 5GA hizmetinin en fazla dokuz aylık bir süre içinde başlatılması planlanmaktadır.

CITRA'da ekonomik araştırmacı olan Fawaz Al-Burgas ise yaptığı açıklamada şunları söylemiştir: *“5G teknolojisini, Kuveyt'teki işgücüne alternatif olacak gelişmiş uygulamalar ve endüstriyel robotların kullanımı yoluyla hem hükümet hem de özel sektörlerin ve endüstriyel kuruluşların performansını arttıracak. Bu teknolojinin, fabrikalarda, depolarda, cerrahi operasyonlarda ve hastanelerde uygulamalarla operasyonları hızlandırarak ve manuel işlilikle ilişkili hataları azaltarak işgücü piyasası performansını iyileştirmesi bekleniyor. Akıllı şehirler, birden fazla cihazı aynı anda bağlayarak yeterli hız sağlamak için Nesnelerin İnterneti'ni (IoT) kullanan 5GA teknolojisi üzerine inşa edilecek.”*

Telekomünikasyon Kurumu'ndan (TRA) M. Ammar Al-Rashidi ise bu teknolojinin piyasaya sürülmesinin, yatırımlar için cazip bir ortam sağlayarak ve gelecekteki endüstrilerde ve akıllı hizmetlerde inovasyonu, araştırmayı ve geliştirmeyi destekleyerek Kuveyt'in uluslararası toplumdaki konumunu güçlendireceğini ve bunun da Kuveyt içindeki rekabeti arttıracadıını belirtmiştir. Mevcut beşinci neslin hızına ilişkin olarak, Kurum tarafından geçen ay yapılan testler 2 Gbps ila 3,5 Gbps arasında değişen hızlar göstermiştir.

İletişim ve Bilgi Teknolojileri Komisyonu'nun stratejik vizyonuna göre; gelişmiş 5G teknolojisinin benimsenmesi ülkenin dijital altyapısının gelişimine önemli lde katkıda bulunacaktır.

Bu teknoloji, robotik cerrahi operasyonlarının uzaktan gerçekleştirilmesini sağlayarak ve endüstriyel ve hizmet sektörlerinde süreç otomasyonunu geliştirerek sağlık hizmetleri de dahil olmak üzere çeşitli hayati sektörleri destekleyebilecek ve böylece üretkenliği arttırabilecek ve insan emeğine olan bağımlılığı azaltabilecektir.

Gelişmiş teknik ortam, hem yabancı hem de yerli yatırımlar için cazip bir faktör görevi görmektedir. Çünkü 5GA ağlarının geliştirilmesi ülkeyi Nesnelerin İnterneti ve akıllı endüstriler gibi alanlarda yatırımlar için açık bir pazar konumuna getirecektir. Bu yatırımların, petrol dışı sektörleri güçlendirerek ve modern teknoloji alanlarında iş

fırsatları sağlayarak Kuveyt'in ekonomik vizyonunu desteklemede önemli bir rol oynaması beklenmektedir.⁴¹

2. Kuveyt'ten, Google Cloud ile Dijital Altyapı Geliştirme Planı

Kuveyt İletişim İşleri Devlet Bakanı Ömer El Ömer, Google Cloud Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Başkan Yardımcısı Anthony Cirot ile Kuveyt'in dijital altyapısını geliştirmeyi görüşmek üzere bir araya gelmiştir.

Kuveyt Haber Ajansı KUNA'ya yaptığı açıklamada; Bakan El Ömer, toplantının Kuveyt İletişim Bakanlığı ile Google Cloud arasındaki telekomünikasyon ve teknoloji alanındaki ortaklığı güçlendirmeye odaklandığını paylaşmıştır. Önemli konular arasında bilgi alışverişi, en iyi uygulamaların uygulanması ve en son teknolojik çözümlerin araştırılması yer almaktadır.

Görüşmelerde ayrıca, Kuveyt'te stratejik iş birliğini güçlendirmeyi ve dijital dönüşümü yönlendirmeyi amaçlayan ve Google Cloud ile Kuveyt hükümeti arasında 2023'te imzalanan çerçeve anlaşması da ele alınmıştır. Doğrudan Yatırım Teşvik Kurumu tarafından lisanslanan Google Cloud'un Kuveyt ofisinin Temmuz 2023'te kurulması, şirketin ülkenin dijital altyapısını geliştirmek amacıyla yenilikçi çözümler sağladığı için Kuveyt'in dijital büyümesine olan bağlılığını göstermektedir.

Her iki taraf da çeşitli sektörlere fayda sağlayan ve dijital dönüşümü teşvik etmeyi ve akıllı, sürdürülebilir bir ekonomiyi desteklemeyi amaçlayan “Yeni Kuveyt 2035” vizyonuna katkıda bulunan stratejik ortaklıklar kurmanın önemini vurgulamıştır. Ayrıca, yerel yetenekleri geliştirmede ve teknik becerileri ilerletmede atölye çalışmalarının ve eğitim programlarının rolünü vurgulamışlar ve Kuveyt'in daha geniş dijital hedeflerini desteklediklerini açıklamışlardır.

⁴¹ 03.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://timeskuwait.com/kuwait-to-roll-out-advanced-5g-services-in-nine-months/> adresinden ulaşılabilmektedir.

Cirot, Kuveyt'in dijital dönüşüme olan bağlılığını övmüş ve Google Cloud'un "Yeni Kuveyt 2035" vizyonuna olan desteğini yinelemiştir. Google Cloud'un, Kuveyt'in sürdürülebilir ve gelişen bir dijital ekonomi inşa etmesine yardımcı olmak için en son teknoloji bulut bilişim ve yapay zeka çözümlerinin yanı sıra kapasite oluşturma girişimleri sunmaya hazır olduğunu da vurgulamıştır.⁴²

⁴² 14.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://timeskuwait.com/kuwait-explores-digital-infrastructure-enhancement-with-google-clouds-vice-president/> adresinden ulaşılabilmektedir.

MALEZYA

Nüfusu:	34.300.000
Yüzölçümü:	329.847 km ²
Kişi Başına Gelir:	11.700 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Malezya Haberleşme ve Multimedya Komisyonu (MCMC)
Mobil Şebeke Abonesi:	47.950.000
Sabit Şebeke Abonesi:	4.200.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	%97,4

Malezya'da İkinci 5G Şebeke Uygulaması için U Mobile'in Seçimi

Malezya Haberleşme ve Multimedya Komisyonu MCMC, 1 Kasım 2024'te mobil şebeke operatörü U Mobile Sdn Bhd'nin (U Mobile) Malezya'nın ikinci 5G şebekesini uygulamak üzere seçildiğini duyurmuştur. MCMC ayrıca, onayına tabi olarak U Mobile'in ikinci 5G şebekesinin uygulanmasında diğer mobil şebeke işletmecileriyle işbirliği yapmasına izin verildiğini de duyurmuştur. Duyuru, MCMC'nin 1 Temmuz 2024'te başlayan Malezya'nın ikinci 5G şebekesinin işletmecisini seçme sürecinin sonunu işaret ederken , ikinci 5G şebekesini uygulama hakkının U Mobile'a verilmesi ve yeni şebekenin uygulanması için diğer mobil şebeke işletmecileriyle yapılacak herhangi bir işbirliğinin, Malezya'daki mevcut 5G şebekesinin operatörü olan ve şu anda hissedarları arasında Malezya Hükümeti, U Mobile, CelcomDigi Berhad, Maxis Broadband Sdn Bhd ve YTL Communications Sdn Bhd'nin yer aldığı Digital Nasional Berhad'ın hissedarlarının yeniden düzenlenmesine yol açması muhtemeldir.⁴³

⁴³ 04.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.skrine.com/insights/alerts/november-2024/5g-mcmc-selects-u-mobile-to-implement-second-netwo> adresinden ulaşılabilir.

SUUDİ ARABİSTAN

Nüfusu:	36.305.289
Yüzölçümü:	2.149.690 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	23.140 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Haberleşme ve Bilgi Teknolojisi Komisyonu (CITC)
Mobil Şebeke Abonesi:	41.298.629
Sabit Şebeke Abonesi:	5.377.980
İnternet Kullanım Oranı (%):	95,7

1. Suudi Arabistan Denizaltı Kablolarının Dayanıklılığı için Uluslararası Danışma Kuruluna Seçilmesi

Telekom Sektöründen Sorumlu Abdullah bin Abdulrahman AlMubadal tarafından temsil edilen Suudi Arabistan, Denizaltı Kablo Esnekliği Uluslararası Danışma Kurulu'na seçilmiştir.

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) tarafından Uluslararası Kablo Koruma Komitesi (ICPC) ile iş birliği içinde kurulan Danışma Kurulu, kablo esnekliğini geliştirmek, ilgili zorlukları ele almak, denizaltı kablo sistemlerini korumak için en iyi uygulamaları teşvik etmek ve uluslararası işbirliği, teknik geliştirme ve yatırım modellerini koordine etmek için stratejik yön belirlemeyi amaçlamaktadır. Kurul, hükümetleri, düzenleyicileri, endüstri liderlerini ve denizaltı kablo korumasının güvenliğini ve esnekliğini artırmaya dahil olan kilit paydaşları bir araya getirmektedir.⁴⁴

⁴⁴ 29.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.cst.gov.sa/en/mediacenter/pressreleases/Pages/2024112901.aspx> adresinden ulaşılabilir.

2. CST ile Yunanistan Telekomünikasyon ve Posta Komisyonu Arasında Mutabakat Zaptı

İletişim, Uzay ve Teknoloji Komisyonu (CST) Başkanı Dr. Mohammed Altamimi'nin temsil ettiği CST ile Yunanistan Telekomünikasyon ve Posta Komisyonu (EETT) ile “Dünyayı Göklerden Birbirine Bağlamak” Küresel Forumu 2024 sırasında telekomünikasyon alanında bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

Spektrum yönetimi, koordinasyon ve izleme gibi alanları kapsayan ve Nesnelerin İnterneti (IoT) ve 5G ağları gibi gelişmekte olan teknolojilerdeki gelecek trendleri paylaşan Mutabakat Zaptı, iki ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını teşvik etmek amacıyla BİT alanlarında işbirliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu anlaşma, BİT sektörünü geliştirmek, dijital ekonominin büyümesini hızlandırmak ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini desteklemek için CST'nin uluslararası düzenleyicilerle iş birliği yapmaya yönelik devam eden çabalarının bir parçasıdır.⁴⁵

⁴⁵ 25.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına [adresinden](https://www.cst.gov.sa/en/mediacenter/pressreleases/Pages/2024112504.aspx) ulaşılabilir.

TAYLAND

Nüfusu:	71.863.332
Yüzölçümü:	513.120 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	7.800 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Ulusal Yayın ve Telekomünikasyon Komisyonu (NBTC)
Mobil Şebeke Abonesi:	118.000.000
Sabit Şebeke Abonesi:	4.140.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	76,54

Bangkok'ta Veri Merkezi Planları

Dijital altyapı platformu Empyrion Digital, Bangkok'ta minimum 12MW (BT yükü) uç ortak yerleştirme veri merkezi geliştirme stratejisi olduğunu açıklamıştır. Bu proje, Empyrion Digital'in 2021'de Singapur'da kurulmasının ardından Güneydoğu Asya'daki ilk büyük yatırımdır. Bangkok'un gelişmekte olan bağlantı merkezi Bang Na'nın merkezinde yer alan Bangkok veri merkezi (TH1) 9960 metrekarelik bir alanı kaplayacaktır.

Empyrion, Bangkok'taki tüm fiber sağlayıcılara prensipte güç ve çeşitli bağlantı olanağı ile tesisi TH1'in mevcut internet santrallerine yakınlığından yararlanarak yüksek performanslı ve ölçeklenebilir dijital altyapı çözümleri arayan hiper ölçekleyiciler, işletmeler ve bulut sağlayıcılardan artarak gelen talebi desteklemeye hazır olduğunu bildirmiştir. Ayrıca merkez, Bangkok metro alanına bağlanan denizaltı kabloları için de iyi bir konumda olacaktır.

TH1 tamamlandığında, verimli soğutma teknolojileri kullanılarak yapay zeka ve bulut bilişim gereksinimlerini karşılayacak şekilde optimize edilecek ve düşük güç (PUE) ve su kullanımı (WUE) elde edilecektir.

ASEAN'in merkezinde yer alan Tayland, CLMVT bölgesine (Kamboçya, Laos, Myanmar, Vietnam ve Tayland) köprü görevi görerek toplam 250 milyonu aşkın bir nüfusa ulaşmaktadır.

Empyrion, Tayland'ın veri merkezi pazarının 2029'a kadar yaklaşık 1,19 milyar ABD Doları değerine ulaşmasının beklendiğini ve Bangkok'un şu anda Asya Pasifik'teki veri merkezleri için üçüncü en hızlı büyüyen ve gelişen pazar olduğunu söylemektedir. Şirket, Tayland'ın Cloud First politikasının, geniş 5G kapsamı ve yüksek elektrik rezervlerinin, onu yeni nesil yapay zekaya hazır veri merkezleri inşa etmek için ideal bir pazar haline getirdiğini de ifade etmektedir.

TH1'in 2027'nin ilk çeyreğinde hizmete hazır olması beklenmektedir. Bu merkez, Empyrion Digital'in Singapur, Seul, Tokyo ve Taipei'deki yatırımlarının ardından beşinci veri merkezi olacaktır.⁴⁶

⁴⁶ 13.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://developingtelecoms.com/telecom-technology/data-centres-networks/17612-empyrion-enters-thai-market-with-data-centre-plans-for-bangkok.html> adresinden ulaşılabilir.

AFRİKA KİTASI

GÜNEY AFRİKA

Nüfusu:	60.142.978
Yüzölçümü:	8.515.767 km ²
Kişi Başına Gelir:	6.001 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Güney Afrika Bağımsız Haberleşme Kurumu (ICASA)
Mobil Şebeke Abonesi:	100.328.005
Sabit Şebeke Abonesi:	1.472.191
İnternet Kullanım Oranı (%):	72,31

MTN ve ZTE, Güney Afrika'da 5G-Gelişmiş Kamu Deneyimini Başlatması

MTN Güney Afrika, entegre bilgi ve iletişim teknolojileri çözümleri sağlayıcısı ZTE şirketi ile işbirliği yaparak 5G-Advanced (5G-A) kamu deneyimini başlatmıştır. 29 Kasım'da duyurulan etkinlik, Cape Town'daki V&A Waterfront'taki MTN Mağazasında gerçekleşmiştir. 9,2 Gbps'lik rekor kıran indirme hızıyla yüksek hızlı bağlantının geleceğini vurgulayarak, MTN'nin son teknoloji telekomünikasyon gelişmelerine olan bağlılığını göstermiştir.

MTN Güney Afrika baş teknoloji sorumlusu Rami Farah, projenin Güney Afrikalılar için dijital yaşam tarzlarını dönüştürmeye yönelik bir adım olduğunu vurgularken, ZTE Güney Afrika CEO'su Luca Shen, 5G-A'nın yeni iş modelleri oluşturma ve ekonomik büyümeyi yönlendirme potansiyeline dikkat çekmiştir.

Etkinlikte, 5G Bağımsız (SA) ağında 6 milisaniyelik ultra düşük gecikmeye ulaşan ZTE'nin milimetre dalga Aktif Anten Birimi (AAU) teknolojisi gösterilmiştir. 3GPP Sürüm 18 özelliklerini ve yenilikçi ağ dilimlemesini kullanan platform, kaynak verimliliğini ve performansını optimize etmiştir. Kurulum ayrıca, gelişmiş ölçeklenebilirlik için ZTE'nin uzay bölmeli çoklamadaki ilerlemelerini vurgulamıştır.

Katılımcılar, 5G-A teknolojisiyle desteklenen yeni nesil uygulamaları keşfetmiştir. Yapay Zeka Tarafından Oluşturulan İçerik (AIGC), yapay zekanın sanat, eğitim ve eğlencede dinamik içerik oluşturmasını sağlamak için 5G-A'nın gerçek zamanlı bulut oluşturma ve ultra hızlı bağlantısını kullanmıştır. Sensörler ve kameralarla donatılan Robotik Köpek, 5G-A'nın düşük gecikmesi ve bulut iş birliğiyle desteklenen haritalama ve veri paylaşımı gibi endüstriyel görevlerde yeteneklerini göstermiştir. ZTE'nin gözlük gerektirmeyen 3D tableti Nubia Pad 3D II, gelişmiş 3D teknolojisinin potansiyelini vurgulayarak oyun, eğlence ve profesyonel kullanım için sürükleyici deneyimler sergilemiştir.

ZTE ve MTN, Güney Afrika genelinde 5G-A ağlarını dağıtmak, dijital dönüşümü hızlandırmak ve ülkenin teknolojik ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmak için iş birliklerini genişletmeyi hedeflemektedir. İş birliği, MTN'nin dijital dönüşümü yönlendirme ve işletmeler ile tüketicilerin yararına teknolojik yeniliği iletme konusundaki kararlılığını vurgulamaktadır.⁴⁷

⁴⁷ 29.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.ecofinagency.com/telecom/2911-46200-mtn-and-zte-launch-5g-advanced-public-experience-in-south-africa> adresinden ulaşılabilir.

KENYA

Nüfusu:	56.632.843
Yüzölçümü:	580.367 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	3.461 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Kenya Haberleşme Kurumu
Mobil Şebeke Abonesi:	61.408.904
Sabit Şebeke Abonesi:	59.785
İnternet Kullanım Oranı(%):	85,2

Airtel Kenya, Airtel Money Ağının Ülke Çapındaki Şubelerini Artırması

Airtel Kenya, ülke genelinde 60'ın üzerinde yeni şube açarak Airtel Money'nin etki alanını genişletmekte, hizmet erişimini iyileştirmekte ve ülke çapındaki topluluklar için finansal katılımı desteklemektedir.

Airtel Kenya, şirketin ülke çapındaki mobil para hizmetlerine yönelik artan talebi karşılama taahhüdünü yansıtan Airtel Money hizmet ağını genişletmede önemli adımlar atmıştır. Geçtiğimiz birkaç ayda Airtel Kenya, ülke genelinde 60'tan fazla yeni Airtel Money şubesi ekleyerek toplam sayıyı 2300'ün üzerine çıkarmıştır.

Bu şubeler, Airtel Kenya'nın hizmet altyapısının kritik bir parçası olarak hizmet vermekte, müşteriler için erişilebilirliği artırmakta ve çok çeşitli mobil para işlemlerini desteklemektedir. Şirket, Airtel Money kapsama alanını genişleterek pazardaki konumunu güçlendirmekte ve daha fazla kullanıcıya ulaşmayı ve topluluklarına daha yakın, kullanışlı finansal hizmetler sunmayı hedeflemektedir.

Airtel Money şubeleri, Kenya genelindeki mevcut Airtel Mağazaları ve Airtel Money acenteleri ağını tamamlayarak kapsamlı bir finansal hizmet noktaları ekosistemi oluşturmaktadır. Bu ağ genişlemesi, Airtel Kenya'nın mobil para çözümlerine erişimi iyileştirerek müşteri deneyimini geliştirme taahhüdünü vurgulamakta ve dijital finansal katılıma ilişkin daha geniş eğilimle uyumlu hale getirmektedir. Yeni şubeler,

kullanıcıların işlemleri daha verimli bir şekilde tamamlamasını sağlayarak ülke çapındaki toplulukların ekonomik büyümesine katkıda bulunacaktır.⁴⁸

⁴⁸ 12.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://techafrikanews.com/2024/11/12/airtel-kenya-expands-airtel-money-network-with-60-new-branches-nationwide/> adresinden ulaşılabilir.

OKYANUSYA

AVUSTRALYA

Nüfusu:	25.687.041
Yüzölçümü:	7.692.024 km ²
Kişi Başına Gelir:	56.352 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Avustralya İletişim ve Medya Kurumu (ACMA)
Mobil Şebeke Abonesi:	27.880.000
Sabit Şebeke Abonesi:	7.820.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	86,55

1. Pul Fiyatlarına Zam Önerisi

Australia Post, Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu ACCC'ye, Mektup hizmetlerindeki devam eden önemli kayıpları telafi etmek için Temel Posta Ücretinin (BPR) 1.50 Avustralya Dolarından 1.70 Avustralya Dolarına yükseltilmesini öneren bir taslak bildirim sunmuştur. Bu taslak kapsamında; tebrik pullarının fiyatı değişmeyecek, sırasıyla 60 cent ve 65 cent olarak kalacaktır. Bu pulların fiyatları 10 yıldan uzun bir süre önce piyasaya sürüldüklerinden beri değişmemiştir.

Halihazırda mektupların %3'den daha azı bireyler tarafından gönderilmekte olup, büyük çoğunluğu işletmeler ve devlet kurumları tarafından postalanmaktadır. Dijitalleşme arttıkça toplam mektup hacminin daha da azalması beklenmektedir.

Ortalama bir hane halkı her yıl beş ila altı tam oranlı pul satın almaktadır ve önerilen artış hane başına yıllık ortalama 1,20 Avustralya Doları bir artışa eşit olacaktır. Bu artışla bile Avustralyalılar OECD'deki en düşük pul fiyatlarından birine sahip olacak ve Australia Post mektup dağıtımında para kaybetmeye devam edecektir.

Australia Post'un Mektup işi yapısal olarak gerilemeye devam etmektedir. 2024 mali yılında hacimler %12,9 daha düşerek 361,8 milyon Avustralya Doları zararla

sonuçlanmıştır. Mektup postası 1950'lerden bu yana görülmemiş bir seviyeye gerilemiştir.

Grup İcra Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Paul Graham, Avustralyalı hanelerin mektup kullanımında devam eden hızlı düşüşün fiyat artışını gerekli kıldığını söylemiştir. Ayrıca, Graham; *“Australia Post, Mektup işinde daha da kötüye gitmesi beklenen yapısal zorluklarla karşılaşmaya devam ediyor. Önerilen bu artış öncelikle ticari müşterileri ve kamu müşterilerini etkileyecektir ve daha fazla insan dijital olarak iletişim kurmayı tercih ettikçe mektup hizmetlerimizde artan kayıpları telafi etmek için gereklidir. Tüm Avustralyalılar için, özellikle de kırsal ve bölgesel Avustralya'daki topluluklar için hizmet sunmaya devam etmeye odaklanmış durumdayız, ancak bu yalnızca Australia Post'un finansal olarak sürdürülebilir olmasıyla mümkündür.”* şeklinde ifade etmiştir.⁴⁹

2. Australia Post, E-Ticaret Dolandırıcılıklarına Karşı Uyardı

Australia Post tarafından yapılan ve Avustralyalıların %75'inin dolandırıcılıkların giderek daha ikna edici hale geldiğine inandığını ortaya koyan yeni araştırmaya göre, Australia Post müşterilerine yaklaşan Siber Pazartesi ve Noel indirimi dönemlerinde dolandırıcılıklara karşı dikkatli olmaları gerektiğini hatırlatmıştır.

Katılımcıların yalnızca beşte biri indirim dönemlerinde dolandırıcılığa kanma ihtimallerinin daha yüksek olduğunu belirtse de, neredeyse dörtte üçü mesajlar, aramalar ve e-postalar söz konusu olduğunda dolandırıcılığı ayırt etmenin daha zor olduğuna inanmaktadır.

Avustralyalıların %70'inden fazlası teslimat ve paket dolandırıcılığının en yaygın dolandırıcılık türü olduğunu belirtirken, yaklaşan yoğun alışveriş sezonunda

⁴⁹ 22.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://newsroom.auspost.com.au/proposed-stamp-price-increase-as-letters-losses-mount> adresinden ulaşılabilir.

müşterilerin özellikle paket teslimatı dolandırıcılığına karşı dikkatli olması gerekmektedir.

Australia Post Kurumsal Hizmetler Genel Müdürü Michael McNamara, yılın en yoğun alışveriş dönemine girerken müşterilerin ekstra dikkatli olması gerektiğini söylemiştir. *“Mevcut hayat pahalılığı baskıları göz önüne alındığında, birçok insanın tatil sezonu öncesinde yaklaşan satışlardan yararlanmasını bekliyoruz, bu da daha fazla paket teslimatı anlamına geliyor. Ne yazık ki bu durum, teslimatlarla ilgili dolandırıcılık girişimlerinde artışa yol açabilir. Dolandırıcılar genellikle insanları kişisel veya finansal bilgilerini paylaşmaları için kandırmak amacıyla sahte kargo bildirimleri kullanırlar, bu nedenle müşterilerin teslimatlarla ilgili aldıkları her türlü iletişimin gerçekliğini dikkatle kontrol etmeleri çok önemlidir. Şüpheye düştüğünüzde bağlantılara tıklamayın ve kaynağından emin olmadığınız sürece asla kişisel bilgilerinizi vermeyin. Ayrıca, paketleri takip etmek ve kaçırılan teslimatlarla ilgili güncellemeleri almak için güvenli ve güvenilir bir yol sağlayan AusPost uygulaması gibi güvenilir perakendecilerin ve hizmet sağlayıcıların uygulamalarını kullanmanızı öneririz.”*⁵⁰

⁵⁰ 25.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://newsroom.auspost.com.au/black-friday-christmas-scams> adresinden ulaşılabilir.

2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER

AB SAYISAL TEK PAZARI

Avrupa Tek Pazarı, Avrupa Birliği'nin (AB) 27 üye ülkesi ile Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması yoluyla İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç ve ikili anlaşmalar yoluyla İsviçre'yi içeren tek bir pazardır. Tek Pazar, toplu olarak dört özgürlük olarak bilinen malların, sermayenin, hizmetlerin ve emeğin serbest dolaşımını garanti etmeyi amaçlamaktadır.

Avrupa Sayısal Tek Pazar ise, dijital pazarlama, e-ticaret ve telekomünikasyonu kapsayan Avrupa Tek Pazarına ait bir politikadır. Bu politika ile dijital çağa ayak uydurabilmesi için yönetmeliklerin düzenlenerek var olan pazarların tek bir pazar haline getirilmesi hedeflenmektedir.

1. Dijital Ürün Pasaportu'na İlişkin Kamuoyu Görüşü

Avrupa Komisyonu, Sürdürülebilir Ürünlere Yönelik Eko Tasarım hakkındaki (AB) 2024/1781 sayılı Tüzük kapsamında öngörülen ve gelecekteki Dijital Ürün Pasaportu hizmet sağlayıcılarına yönelik gereklilikleri belirleyecek olan eylem planını kamuoyu görüşüne açmıştır.

Sürdürülebilir Ürünlere Yönelik Eko-tasarım Yönetmeliği (ESPR) ile AB'de satılan ürünlerin enerji performansını ve çevresel sürdürülebilirliğini artırmayı hedeflemiştir. ESPR'nin temel bir bileşeni olan Dijital Ürün Pasaportunun (DPP), bir ürünün sürdürülebilirlik performansı, geri dönüştürülebilirliği ve yaşam döngüsü boyunca çevresel etkisi hakkında değerli verileri depolayan bir dijital kimlik kartı görevi göreceği ifade edilmiştir. Dijital Ürün Pasaportu elektronik olarak erişilebilir olacağı ve tüketiciler ve üreticiler ile yetkililerin daha bilinçli kararlar almasına yardım sunacağı da belirtilmiştir. Bununla birlikte, gümrük yetkililerinin ithal ürünlerde otomatik kontroller yapmak için DPP'leri kullanabileceği duyurulmuştur.

Dijital Ürün Pasaportu hizmet sağlayıcıları; sorumlu üretici veya ithalatçı tarafından, verileri tüketicilere, yetkililere ve diğer şirketlere erişim haklarına göre sunmak amacıyla ürünlere ait verilerini işlemek üzere yetkilendirilmiş üçüncü taraf sağlayıcılardır. Bu nedenle Dijital Ürün Pasaportu hizmet sağlayıcıları, sistemin başarısında ve güvenli işleyişinde önemli bir rol oynayacağı açıklanmıştır. Bu doğrultuda, Avrupa Komisyonu, Dijital Ürün Pasaportu hizmet sağlayıcıları arasında uyumluluğu sağlamak için önerilen gereklilikler ve potansiyel sertifika şeması hakkında geri bildirimde bulunmaları için ilgili paydaşları davet etmiştir.⁵¹

2. Avrupa Komisyonu Tarafından Facebook Marketplace'e Para Cezası

Avrupa Komisyonu tarafından Meta'ya, çevrimiçi ilan hizmeti Facebook Marketplace'i kişisel sosyal ağı Facebook'a bağlayarak ve diğer çevrimiçi ilan hizmeti sağlayıcılarına haksız ticaret koşulları uygulayarak AB antitröst kurallarını ihlal ettiği gerekçesiyle 797,72 milyon Avro para cezası verilmiştir.

Avrupa Komisyonu araştırmasında, Meta'nın kullanıcılara sunduğu mal alıp satabilen "Facebook Marketplace" platformunun Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) içerisinde kişisel sosyal ağlar ve sosyal medyada çevrimiçi görüntülü reklamcılık pazarlarında baskın aktör olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca Meta'nın Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın (TFEU) 102. maddesini ihlal ederek hâkim konumunu kötüye kullandığı da ifade edilmiştir.

Facebook Marketplace'in kişisel sosyal ağ olan Facebook'a bağlanması sebebiyle tüm Facebook kullanıcılarının ister istemez Facebook Marketplace'e otomatik olarak erişebildiği ve düzenli olarak maruz kaldığını belirtilmiş ve Komisyon, Facebook Marketplace'in rakiplerinin eşleşemeyeceği önemli bir dağıtım avantajı sağlaması nedeniyle kapatılabileceğini açıklamıştır.

⁵¹ 13.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/commission-seeks-views-future-digital-product-passport-2024-11-13_en adresinden ulaşılabilir.

Bu kapsamda, Avrupa Komisyonu, Meta'ya bu haksız rekabeti sona erdirmesi ve gelecekte ihlali tekrarlamaktan veya eşdeğer etkiye sahip uygulamaları benimsemekten kaçınmasını sağlamak amacıyla 797,72 milyon Avroluk para cezası vermiştir.⁵²

⁵² 14.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_5801 adresinden erişilebilmektedir.

Avrupa Elektronik İletişim Düzenleyicileri Kurulu BEREC (Body of European Regulators for Electronic Communications), Avrupa Birliği'ndeki telekomünikasyon pazarının düzenleyici kurumudur. 2009 yılı Eylül ayında yürürlüğe giren Telekom Paketi ile oluşturulmuştur. BEREC, Yönetim Kurulu'nda ulusal düzenleyici kurumlar ve AB yetkilileri dâhil idari personeli içermektedir. BEREC, elektronik iletişim ağları ve hizmetleri için iç pazarın gelişmesine ve daha iyi işleyişine katkıda bulunur. Bunu, tüketicilere ve işletmelere benzer şekilde daha büyük faydalar sağlamak için AB düzenleyici çerçevesinin tutarlı bir şekilde uygulanmasını sağlamayı ve telekomünikasyon sektöründe etkili bir iç pazarı teşvik etmeyi hedefleyerek yapmaktadır.

BEREC'in Bangkok İletişim Politikaları Haftasına Katılımı

Bangkok'ta düzenlenen İletişim Politikası ve Düzenleme Haftasında (4-7 Kasım 2024), BEREC temsilcileri mobil ağ evrimi, genişbant yatırımı, yapay zekâ (YZ) düzenlemesi ve alçak dünya yörüngesi (ADY) uydu denetimi gibi kilit konuları ele almıştır. Toplantıda ifade edilen önemli görüşler aşağıda yer almaktadır:

- **Rekabet ve Yatırım:** BEREC'in yeni Başkanı Robert Mourik, rekabetin inovasyon ve yatırımı teşvik etmedeki rolünü vurgulayarak, Avrupa Elektronik İletişim Kanunu'nda kanıta dayalı düzenleyici güncellemeler yapılmasını savunmuştur.
- **YZ Düzenlemesi:** Başkan Yardımcısı Kostas Masselos tarafından yönetilen tartışmalarda YZ'nin enerji verimliliği ve tüketimi üzerindeki ikili etkisi vurgulanmıştır. Ayrıca, düzenli, açıklanabilir YZ'nin ve düzenleyici kum havuzları aracılığıyla inovasyonu teşvik etmenin önemi vurgulanmıştır.
- **ADY Uyduları:** Dr. Masselos, yasal uyum ve içerik kısıtlamalarına odaklanarak ADY uydu hizmetlerindeki eğilimleri ele almak için düzenleyici araçlar çağrısında bulunmuştur.

- Yatay Dijital Ekonomi Düzenlemesi: Annegret Groebel, dijital ekonomide düzenleyici etkinliği artırmak için sektörler arası işbirliğine duyulan ihtiyacı vurgulamış ve Almanya'nın örgütsel koordinasyon konusundaki deneyimini paylaşmıştır.

Etkinlik, BEREC'in hızla gelişen teknoloji ortamında inovasyon, düzenleme ve rekabeti dengeleme konusundaki kararlılığını ortaya koymuŐtur.⁵³

⁵³ 04.12.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.berec.europa.eu/en/news/latest-news/berec-delegation-at-the-icc-communications-policy-and-regulation-week> adresinden ulaşılabilmektedir.

Avrupa Birliği Siber Güvenlik Ajansı (European Union Agency for Cybersecurity) Avrupa Birliği'ne bağlı ağ ve bilgi güvenliğinden sorumlu bir ajanstır. 13 Mart 2004 tarihinde kurulmuş olup 1 Eylül 2005 tarihinde faaliyete geçmiştir. Merkezi Yunanistan'ın Kandiye kentinde yer almaktadır. ENISA Avrupa genelinde yüksek bir siber güvenlik düzeyine ulaşmayı amaçlamaktadır. ENISA, AB çatısı altındaki tüm kurum ve kuruluşların ağ ve bilgi güvenliği konusunda bilgi paylaşımında bulunduğu bir merkez konumundadır. ENISA'nın sorumluluğu, AB içinde en üst seviyede ve en etkin şekilde ağ ve bilgi güvenliğini tesis etmektir. AB enstitüleri ve üye ülkelerle de işbirliği yaparak; AB içinde yer alan tüm kullanıcılar, çeşitli organizasyonlar ve iş dünyasında bilgi güvenliği kültürü oluşturmayı hedeflemektedir. ENISA, bulut bilişim alanında hem kamu kurumlarına, hem de özel sektör temsilcilerine yeni bilişim teknolojileri ve servislerine güvenli geçiş için rehberlik hizmeti sunmaktadır. ENISA, kurumlar arası koordinasyonu sağlama ve bilinçlendirme çalışmaları yapmanın yanı sıra; kullanıcılara uyguladığı anketlerle mevcut durumun analizini de sık aralıklarla yaparak, yeni bilgi güvenliği politikalarının üretilmesine katkı sağlamaktadır.

1. NIS Yatırımları Raporu

ENISA tarafından NIS yatırımları raporunun beşincisi yayımlanmıştır. Bu rapor, politika yapıcılara, özellikle NIS Direktifinin siber güvenlik yatırımlarını ve kapsamdaki kuruluşların genel olgunluğunu nasıl etkilediğine ilişkin veriler aracılığıyla mevcut AB siber güvenlik çerçevesinin etkinliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. 2024 yılı, NIS 2'nin aktarıldığı yıl olduğundan, bu rapor ayrıca NIS 2 kapsamındaki yeni sektörler ve kuruluşları için ilgili metriklerin ön uygulama anlık görüntüsünü yakalamayı ve NIS 2'nin etkisinin gelecekteki değerlendirmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

NIS Yatırımları raporunun beşincisi, NIS 2 Direktifi kapsamındaki kuruluşların siber güvenlik bütçelerini nasıl tahsis ettikleri, yeteneklerini nasıl oluşturdukları ve Direktifin hükümlerine uygun şekilde nasıl olgunlaştıkları konusunda temel içgörüler sunarken, aynı zamanda küresel siber güvenlik eğilimlerini, iş gücü zorluklarını ve yapay zekanın

etkisini de incelemektedir. Rapor ayrıca, kuruluşların temel yatay (örn. CRA) ve sektörel (örn. DORA, NCCS) mevzuatlar tarafından getirilen yeni gerekliliklere uymaya hazır olma durumları hakkında içgörüler sunarken, aynı zamanda karşılaştıkları zorlukları da incelemektedir.

Bu rapor, NIS 2 kapsamındaki yeni sektörler ve kuruluşlar için ilgili metriklerin uygulama öncesi bir anlık görüntüsünü sunarak, NIS 2'nin etkisinin gelecekteki değerlendirmeleri için bir temel oluşturmaktadır. Ayrıca, Dijital altyapı ve Uzay sektörlerinde sektörel bir derinlemesine inceleme içermektedir. Raporda yer alan veriler, yüksek kritikliğe sahip tüm NIS 2 sektörlerini ve üretim sektörünü kapsayan tüm AB Üye Devletleri'nden 1350 kuruluştan toplanmıştır.

AB Siber Güvenlik Ajansı İcra Direktörü rapor ile ilgili olarak: *“NIS 2 Direktifi, Avrupa'nın siber güvenliğe yaklaşımında bir dönüm noktasını ifade ediyor. Hızla gelişen ve karmaşık bir tehdit ortamında, NIS 2'nin uygun şekilde uygulanması, yeterli yatırımlar ve özellikle güncellenen Direktifin kapsamına giren yeni sektörlerle yatırım yapılmasını gerektiriyor. ENISA NIS Yatırımları raporu, politika yapıcılara ve paydaşlara NIS odaklı yatırımlar hakkında kanıta dayalı geri bildirim sağlıyor. Bu içgörüler, bilgilendirilmiş karar alma ve siber güvenlik politikası uygulamasındaki olası engelleri ve boşlukları ele almak için olmazsa olmazdır.”* açıklamasında bulunmuştur.

Raporun temel bulguları şöyledir:

- Bilgi güvenliği AB BT yatırımlarının %9'unu temsil etmekte olup 2022'ye göre 1,9 puanlık önemli bir artış göstermekte ve bu, salgın sonrası siber güvenlik yatırımlarında üst üste ikinci büyüme yılını işaret etmektedir.
- 2023'te, kuruluşlar için ortalama BT harcaması 15 milyon Avroya yükselirken, bilgi güvenliği harcamaları 0,7 milyon Avrodan 1,4 milyon Avroya iki katına çıkmıştır.
- Dördüncü yıl üst üste, bilgi güvenliğine ayrılmış BT Tam Zamanlı Eşdeğerlerinin (FTE) yüzdesi %11,9'dan %11,1'e düşmüş olup bu düşüş, işe alım zorluklarını yansıtmaktadır.

- Yeni NIS2 sektörleri, siber güvenlik harcamalarında mevcut NIS Direktifi kuruluşlarına benzerdir ve yatırımları büyük ölçüde temel siber güvenlik yeteneklerini geliştirmeye ve sürdürmeye odaklanmıştır.
- Kuruluşların çoğunluğu, NIS 2'ye uyum için siber güvenlik bütçelerinde tek seferlik veya kalıcı bir artış öngörmektedirler.
- Kuruluşların %90'ı, gelecek yıl siber saldırılarda hacim, maliyet veya her ikisi açısından bir artış beklemektedir.
- Kapsam dahilindeki kuruluşların %92'si, NIS 2 Direktifinin genel kapsamı ve belirli hükümlerinin farkındadırlar.⁵⁴

2. 2024 Siber Güvenlik Yarışması

Uluslararası Siber Güvenlik Yarışması 28 Ekim- 1 Kasım tarihleri arasında Şili, Santiago'da gerçekleşmiş olup yarışmaya Afrika, Asya, Kanada, Avrupa, Latin Amerika, Okyanusya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden 80'den fazla ülkeyi temsil eden toplam 7 takım katılmıştır. 2024 Uluslararası Siber Güvenlik Yarışması'nı Team Europe (Avrupa Takımı) kazanmıştır.

ENISA, Team Europe'nun (Avrupa Takımı) seçim sürecini, hazırlıklarını, takımın başarısında etkili olan beş koçuyla birlikte, eğitim kampları, elemeler ve çevrimiçi eğitim oturumları düzenleyerek koordine etmiştir.

Capture the Flag (CTF) hem de Attack/Defense mücadelelerinde Team Europe takımı birinci, Team Asia ikinci, Team Oceania ise üçüncü olmuştur. Yarışmaya Louis Dasnois (Belçika), Odysseas Stavrou (Kıbrıs), Alexander Skovsende (Danimarka), Astrid Bek (Danimarka), Stepan Fedotov (Finlandiya), Jan-Niklas Sohn (Almanya), Yannik Marchand (Almanya), Nikolaos Mourousias (Yunanistan), Cillian Collins (İrlanda), Vincenzo Bonforte (İtalya), Rick de Jager (Hollanda), Maja Kądziołka (Polonya), Szymon Borecki (Polonya), Mariana Rio Costa (Portekiz), Dragoş

⁵⁴ 22.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.enisa.europa.eu/news/navigating-cybersecurity-investments-in-the-time-of-nis-2> adresinden ulaşılabilmektedir.

Albăstroiu (Romanya), Andraž Strgar (Slovenya), Philippe Dourassov (İsviçre) katılım sağlamıştır.

ENISA İcra Direktörü yarışma ile ilgili olarak *“Siber güvenlik yeteneklerinin genç neslini desteklemek, siber güvenlik beceri açığını etkili bir şekilde ele almak için temel uygulanabilir çözümü oluşturur. Uluslararası Siber Güvenlik Mücadelesi, ENISA'nın dünya çapında alanda beceri geliştirme ve bilgi paylaşımını teşvik etmek için uluslararası siber güvenlik topluluğuyla iş birliği çabalarını sergiliyor.”* açıklamasını yapmıştır.⁵⁵

⁵⁵ 05.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.enisa.europa.eu/news/team-europe-wins-the-international-cybersecurity-challenge-2024> adresinden ulaşılabilmektedir.

Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü ETSI (European Telecommunications Standards Institute) 1988 yılında Avrupa için telekomünikasyon standartları üretmek üzere kurulmuştur. CEPT'in (European Conference of Post and Telecommunications Administration- Avrupa Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Konferansı) devamı niteliğindedir. EBU (European Broadcasting Union - Avrupa Yayıncılık Birliği) ve CEN/CENELEC ile eşgüdüm içinde çalışarak yayıncılık ve enformasyon teknolojileri alanında da standartlaştırma çalışmaları yapar. Diğer örgütlerden farklı olarak üyeleri, devletler değil, ağ işleticileri, telekomünikasyon idareleri, hizmet sunucular, üreticiler, kullanıcı grupları ve araştırma birlikleridir.

TeraFlowSDN 4.Sürümü

ETSI, Yazılım Geliştirme Grubu TFS tarafından geliştirilen Yazılım Tanımlı Ağ (SDN) denetleyicisi TeraFlowSDN'nin 4. Sürümünü yayımlamıştır. Sürüm 4, Kuantum Anahtar Dağıtımı (QKD) entegrasyonu, uçtan uca Ağ Otomasyonu ve İzleme ve diğerlerinin yanı sıra Ağ Yönetimi, Optik Ağlar, Güvenlik ve Blockchain Entegrasyonu'nda önemli iyileştirmeler sağlamak üzere tasarlanmış geniş bir yeni özellik paketi sunmaktadır.

TeraFlowSDN 4.Sürümü, kuantum anahtar dağıtımı (QKD) desteğini içermektedir. Bu, kuantum bağlantıları ve düğümleri barındırmak için denetleyici içinde yeni bir ağ topolojisi modeli sunmakta ve kaynak tahsisi sağlamaktadır. Güney Bağlantılı Arayüz, kuantum ağ cihazlarını yönetmek için genişletilmiş olup QKD sistemlerinin dinamik yapılandırmasını kolaylaştırmıştır. Ek olarak, QKD yönetimi için kullanıcı dostu bir arayüzle birlikte QKD işlemleri için kontrol protokolleri ve belirli yönetim özellikleri uygulanmıştır.

TeraFlowSDN, ETSI Sıfır Dokunuşlu Ağ ve Hizmet Yönetimi (ZSM) mimarisiyle uyum sağlayarak ağ otomasyonu ve izleme yeteneklerini önemli ölçüde geliştirmiştir. İzleme bileşeni üç yeni bileşenle değiştirilmiştir:

- KPI Yöneticisi: Ağdaki gözlem noktalarını ve yönettikleri örnek türlerini ayrıntılı olarak açıklayan KPI tanımlayıcılarını yönetmeye odaklanmaktadır.
- Telemetri: Telemetri bileşeni, ağ ekipmanı ile arayüz oluşturmaya ve izleme verilerini toplamaya odaklanmaktadır.
- Analitik: Analiz bileşeni, basit veri toplama ve eşik tabanlı alarmlardan karmaşık istatistiksel analizlere ve gelecekteki makine öğrenimi algoritmalarına kadar uzanan veri analizleri gerçekleştirmektedir.

Bu yeni ağ ve otomasyon çerçevesi, 5G/6G altyapılarının dayattığı katı izleme gereksinimleriyle başa çıkmak için otomatik ölçeklenebilir bileşenler ve ön uç/arka uç mimarileri kullanılarak tasarlanmıştır.⁵⁶

⁵⁶ 06.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.etsi.org/newsroom/press-releases/2459-etsi-announces-teraflovsdn-release-4> adresinden ulaşılabilir.

The GSM Association (GSMA), mobil işletmeciler ve Telekom ile ilgili işletmelerden oluşan bir topluluktur. GSMA, GSM mobil sektörünün standardize edilmesi ve geliştirilmesi amacıyla 1995 yılında kurulmuştur. Mobil ekosistem ve ilişik endüstrilerdeki mobil operatörleri ve kuruluşları temsil eden GSMA, üyelerine Endüstri Hizmetleri ve Çözümleri, İyilik için Bağlantı ve Sosyal Yardım başlıkları altında çeşitli hizmetler sunmaktadır.

GSMA Dijital Endüstrilerin Yükselişi Raporu

GSMA Intelligence (GSMAi) tarafından yayımlanan Dijital Endüstrilerin Yükselişi adlı raporda, işletmelerin dijital dönüşümlerini hızlandırırken maliyetleri düşürmektense siber güvenliği iyileştirmeye ve geliri artırmaya daha fazla odaklandıkları açıklanmıştır. Araştırmada, işletmelerin %60'ının dijital dönüşümleri için maliyetle ilgili hedeflerine gelir artışına, müşteri deneyimine ve daha rekabetçi bir konumda olmaya öncelik verdiğini ortaya koyulmuştur.

Bu doğrultuda, işletme ihtiyaçlarını karşılamak için önümüzdeki altı yıl içinde dijital teknolojilere yatırımın önemli ölçüde artması öngörülmüşken, ankete katılan kuruluşlar, 2024-2026 yılları arasında kurumsal gelirlerinin %9'unu dijital teknolojilere ayırmayı planladığı ve bu oranın 2027-2030 yılları arasında %11'e çıkacağı tahmin edilmiştir.

Raporda işletmelerin %85'i 5G şebekesini ve bağlantısını önemli görürken, %50'si dijital dönüşüm başarıları için 5G şebekeleri son derece önemli olarak değerlendirmiştir. Ayrıca işletmelerin dijital dönüşüm bütçelerinin %21'ini bağlantı ve ilişkili cihazlara, %13'ünü mobil (5G dahil) ve %8'ini sabit ve Wi-Fi ağlarına harcamayı planladığı yer almıştır. Gelişmiş güvenlik (%57) ve bağlantı (%52) ise en çok değer verdikleri 5G özellikleri olarak belirtilirken, 2024 ile 2030 yılları arasında 5G'ye yapılacak yatırımın, özellikle otomotiv, ulaştırma, lojistik ve depolama gibi yüksek mobilite sektörlerinde 4G'ye yapılan yatırımdan 2,5 kat daha fazla olacağı tahmin edilmiştir.

Diğer bir taraftan yapay zekâ, müşteri deneyimlerini iyileştirmek, güvenlik protokollerini güçlendirmek ve çalışanlar arasında üretkenliği artırmak için uygulanan kurumsal teknoloji harcamalarının %14'ünü oluşturan önemli bir faktör olarak açıklanmıştır. Üretken yapay zekanın, şirketlerin dijital stratejisinde hızla önem kazandığı ifade edilirken, şirketlerin %90'ının gelecek planına bu teknolojiyi dahil etmeyi hedeflerken, yalnızca %33'ü bunu gelişmiş şekillerde kullandığı belirtilmiştir.

Ayrıca işletmelerin, 5G'nin daha fazla kullanımı da dahil olmak üzere IoT teknolojisinin daha gelişmiş kullanımına geçiş yapmayı amaçladığı açıklanmıştır. Bununla birlikte, raporda işletmeler ölçeklenebilirliği ve gelişmiş güvenlik özellikleri nedeniyle IoT dağıtımlarında eSIM kullanmaya büyük ilgi gösterdiği yer alırken eSIM'in 2030 yılına kadar toplam IoT hücresel pazarının %42'sini oluşturması tahmin edilmiştir.⁵⁷

⁵⁷ 25.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.gsma.com/newsroom/press-release/cybersecurity-and-revenue-growth-are-driving-enterprise-digital-transformation-reveals-gsma-intelligence-research/> adresinden erişilebilmektedir.

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği ITU (International Telecommunication Union), Birleşmiş Milletler çatısı altında bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda uzmanlaşmış bir uluslararası örgüttür. 1865'te kurulan ve ülkemizin de kurucularından olduğu Birlik haberleşme ağlarında uluslararası bağlanabilirliği kolaylaştırmak için küresel radyo spektrumu düzenlemeleri, uydu yörüngelerinin tahsisi ve teknolojik standartların belirlenmesi için çalışmalar yapmaktadır. Birlik 1947 tarihinde Birleşmiş Milletler'e bağlı olarak faaliyet gösteren, devletlerarası hukuk tüzel kişiliğini haiz bir uzmanlık kuruluşu haline gelmiştir.

Çevrimiçi İnsan Sayısındaki Artış

ITU'dan yapılan basın açıklamasına göre 5G'nin yaygınlığı arttıkça dünyada çevrimiçi olanların sayısı artarken bu konudaki eşitsizlikler devam etmektedir. ITU'ya göre 2024'te 5,5 milyar insan çevrim içi iken (dünya nüfusunun %68'i) bu oran yüksek geliri ülkelerde %93'e kadar çıkmakta, düşük geliri ülkelerde ise %27 olarak ölçülmektedir. Cinsiyet bazlı olarak da farklılıklar bulunmaktadır. Erkeklerde %70 olan internet kullanımı kadınlarda %65'tir. 5G ile kapsanan nüfus dünya genelinde %51'e ulaşırken burada da gelire göre büyük uçurumlar bulunmakta, yüksek geliri ülkelerde %84'e ulaşan yaygınlık düşük gelirlilerde %4'e inmektedir⁵⁸.

⁵⁸ 27/11/2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına <https://www.itu.int/en/mediacentre/Pages/PR-2024-11-27-facts-and-figures.aspx> bağlantısından ulaşılabilir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development), daha iyi yaşam için daha iyi politikalar oluşturmak adına çalışan uluslararası bir kuruluştur. OECD'nin amacı, herkes için refah, eşitlik, fırsat ve mutluluğu teşvik eden politikaları şekillendirmektir. 60 yılı aşkın deneyimi olan kuruluş, hükümetler, politika yapıcılar ve vatandaşlarla birlikte uluslararası standartlar oluşturmak ve bir dizi sosyal, ekonomik ve çevresel zorluklara çözümler bulmak için çalışmaktadır. Ekonomik performansı iyileştirmekten ve istihdam sağlamaktan güçlü eğitimi teşvik etmeye ve uluslararası vergi kaçırmayla mücadeleye kadar, veri ve analiz, tecrübe alışverişi, en iyi uygulama paylaşımı ve kamu politikaları ve uluslararası standart belirleme konusunda tavsiyeler için örnek teşkil eden bir forum ve bilgi merkezi sağlamaktadır.

Gelecekteki Potansiyel Yapay Zekâ Risklerinin, Faydalarının ve Politika Zorunluluklarının Değerlendirilmesi Raporu

Bu rapor, gelecekteki potansiyel yapay zekâ (YZ) faydaları, riskleri ve politika eylemlerine ilişkin araştırma ve uzman bakış açılarını gözden geçirmektedir. OECD Yapay Zeka ve Gelişen Dijital Teknolojiler Bölümü (AIEDT) ve Stratejik Öngörü Birimi (SFU) tarafından ortaklaşa desteklenen OECD Yapay Zekâ Gelecekleri Uzman Grubu ("Uzman Grubu") üyelerinin, politika yapıcılar tarafından hangi konuların yüksek öncelikli olarak değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin katkılarını içermektedir.

Yapay zekâ teknolojilerinin hızlı gelişimi, politika yapıcıların yapay zekâ kaynaklı değişimi dikkate almalarını ve proaktif olarak yönetmelerini gerektirmektedir. OECD'nin Yapay Zekâ Gelecekleri Uzman Grubu, bu ihtiyacı karşılamaya yardımcı olmak ve yapay zekâ gelişmelerini ve potansiyel etkilerini öngörmek için kurulmuştur. Bu girişim, hükümetleri ileriye dönük yapay zekâ politikaları oluşturmak için öngörülerle donatmayı amaçlamaktadır. Bu rapor, YZ'nin olası faydaları, riskleri ve politika zorunluluklarına ilişkin araştırma ve uzman görüşlerini tartışmaktadır. Politika yapıcılar için rehberlik sunarken, karar vericilerin belirsizliklerin farkında olmaları, aktif olarak farklı bakış

açıları aramaları ve YZ yeniliklerinin toplumsal etkilerini dikkatle izlemeleri teşvik edilmektedir.

Uzman Grubu, bir anket, tartışmalar ve senaryo araştırması yoluyla arzu edilen YZ geleceklerinin özelliklerini belirlemiştir. Bunlar arasında yaygın olarak dağıtılan YZ faydaları, insan haklarına, mahremiyete ve fikri mülkiyet haklarına saygı, daha fazla ve daha iyi iş olanakları, esnek fiziksel, dijital ve toplumsal sistemler, YZ güvenliğini en üst düzeye çıkaracak ve kötüye kullanımı önleyecek mekanizmalar, aşırı güç yoğunlaşmasını önleyecek adımlar, yüksek risk taşıyabilecek YZ sistemlerinin eğitimi, dağıtımı ve kullanımı için güçlü risk yönetimi uygulamaları ve güvenilir YZ için uluslararası ve çok paydaşlı işbirliği yer almaktadır. Bu özellikler, YZ'nin faydalarının gerçekleştirilmesini ve risklerinin azaltılmasını somutlaştırmaktadır.⁵⁹

⁵⁹ 14.11.2024 tarihinde yayımlanmış olan haberin detaylarına https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/assessing-potential-future-artificial-intelligence-risks-benefits-and-policy-imperatives_3f4e3dfb-en adresinden ulaşılabilir.

UPU

Dünya Posta Birliği UPU (Universal Postal Union), aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 22 ülke tarafından 1874 yılında kurulmuştur. UPU, 1948 yılından itibaren Birleşmiş Milletler'in bir uzmanlık örgütü olarak faaliyet göstermektedir. Dünya Posta Birliğinin görevleri; posta gönderilerinin birbiriyle bağlantılı şebekelerden oluşan tek bir posta alanı dâhilinde serbestçe dolaşımını, posta alanında standartların belirlenmesi ve teknolojinin teşvik edilmesi, üyeleri arasında uluslararası iş birliğini ve tüketici ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamaktır. Merkezi İsviçre'nin Bern şehrinde bulunmaktadır.

1. Posta Verilerinin Kullanımı ve Korunmasında Küresel İş Birliği

6 Kasım'da İdare Konseyi oturumları sırasında gerçekleştirilmiş olan UPU Posta Düzenleme Konferansı, "Posta Sektöründe Veri Kullanımı – Fırsatlar ve Zorluklar" temasıyla düzenlenmiştir. UPU Genel Müdürü Masahiko Metoki, konferansın açılış konuşmasında veri kullanımının, posta sektöründe operasyonel verimliliklerin artırılmasından müşteri hizmetlerinin geliştirilmesine ve yeni pazarlara açılmaya kadar birçok fırsat sunduğunu ifade etmiş ve sektördeki zorlukların aşılması için iş birliğinin önemini vurgulamıştır.

Konferansın ilk panelinde, veri kullanımının sunduğu fırsatlar ele alınmıştır. Pos Malaysia'nın Ürün ve Müşteri Deneyimi Başkanı Amit Mehta, veri kaynaklarını birleştirerek rota optimizasyonu, özelleştirilebilir hizmetler, hedefli reklamcılık ve teslimat tahminlerini geliştirmek gibi önemli avantajlar sağladıklarını belirtmiştir. Mehta, adres verilerinin potansiyel olarak ticari değere dönüştürülebileceğini, ancak bunun için veri gizliliği düzenlemelerinin netleştirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Risk & Policy Analysts Ltd'den Fay Dunkerley ise Avrupa posta sektörünün gelecekteki potansiyel evrimine yönelik bir çalışmanın sonuçlarını paylaşmış, veri eksikliklerinin bazı öngörülerini zorlaştırdığını ifade etmiştir. Tüketici tercihleri ve çevresel etkiler gibi verilerin geliştirilmesinin, sektörün gelecekteki ihtiyaçlarını daha iyi öngörmek için kritik olduğunu vurgulamıştır.

Müşteri verilerinin korunması, panelistlerin ortak bir vurgusu olmuştur. Her iki uzman da veri kullanımında müşteri gizliliğinin ön planda tutulması gerektiğini belirtmiş, uluslararası standartlar geliştirilmesi ve UPU'nun bu sürece katkı sağlaması gerektiğini savunmuştur. UPU'nun sektördeki verileri birleştiren uluslararası bir veri merkezi olarak hizmet edebileceği fikri de dile getirilmiştir.

İkinci panelde, posta sektöründe veri koruma ve güvenlik konuları ele alınmıştır. PostEurop Veri Koruma Çalışma Grubu Başkanı Sarah Gallagher, AB dışındaki bölgelerle veri koruma düzenlemeleri arasındaki farklılıklara dikkat çekmiş ve sınır ötesi veri alışverişinde müşteri verilerinin güvenliğini sağlamak için uluslararası bir yaklaşımın gerekli olduğunu belirtmiştir. UPU Posta Teknoloji Merkezi Direktörü Lati Matata ise teknolojik gelişmelere uyum sağlamak için iş birliği çağrısında bulunmuştur. Matata, müşteri koruması, veri standardizasyonu ve inovasyon arasında doğru bir denge kurulduğunda, UPU'nun ağı üzerinden elde edilen verilerin yapay zeka ve makine öğrenimi sistemlerini geliştirmek için kullanılabileceğini ifade etmiştir.

Konferansta, veri kullanımının sunduğu fırsatlar ile veri gizliliği ve güvenliği arasındaki dengeyi sağlamak için uluslararası iş birliği ve standartların oluşturulmasının önemi vurgulanmıştır. Bu süreçte UPU'nun kritik bir rol üstlenebileceği düşüncesi ortak bir anlayış olarak öne çıkmıştır.⁶⁰

2. 2024 Posta İnovasyon Forumu

2024 Posta İnovasyon Forumu, UPU'nun sonbahar Posta Operasyon Konseyi oturumu sırasında düzenlenmiş ve yapay zekanın müşteri deneyimlerini nasıl şekillendirebileceği ve posta hizmetlerini geleceğe nasıl hazırlayabileceği ele alınmıştır. Forumda, teknolojinin insan dokunuşuyla dengelenmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

⁶⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.upu.int/en/news/2024/november/upu-conference-emphasizes-need-for-global-cooperation-in-postal-data-utilization-and-protection> adresinden ulaşılabilmektedir.

Açılış konuşmasında, UPU Genel Müdürü Masahiko Metoki, *"UPU, akıllı ve iş birliğine dayalı çözümler geliştirme konusunda öncü olmayı taahhüt etmiştir, ancak başarı, tüm paydaşların bir araya gelmesini gerektirmektedir."* ifadelerini kullanmıştır. Ayrıca, *"Birlikte çalışarak, dünyanın her yerindeki müşterilerimizin daha verimli, kapsayıcı ve güvenilir bir posta ekosistemi oluşturabiliriz."* demiştir.

EY Kamu ve Kamu Sektörü Ortağı Martin Eduard Debusmann, yapay zeka çağında müşteri deneyimini yönlendirme konulu ana konuşmasında, teknolojinin insan duygularını veya motivasyonlarını yorumlamadaki sınırlamalarına dikkat çekmiştir. Debusmann, bu durumun müşteri memnuniyetsizliğine yol açabileceğini belirterek, posta operatörlerinin bu konuda dikkatli olmalarını tavsiye etmiştir. Ayrıca, UPU'nun bir yapay zeka stratejisi oluşturması ve gelişmiş ülkeler ile en az gelişmiş ülkeler arasındaki dijital uçurumu kapatacak çözümler geliştirmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Debusmann, DHL Kıdemli Yapay Zeka Ürün Sahibi Carolina Deutschbein, Fraunhofer-Institut Proje Yöneticisi Katharina Weitz, ETH ve Unjam Kıdemli Bilim İnsanı Alberto Padoan ve Poste Italiane Yapay Zeka Merkezi Başkanı Cosimo Birtolo, yapay zeka benimsenirken insan dokunuşunun değerini vurgulayan bir panel tartışmasında yer almıştır. Panelistler, yapay zekaya karşı güvensizlik konusunu ele almış ve bu tür çözümler uygulanırken şeffaf olunmasının önemini vurgulamıştır. Örneğin, Deutschbein, DHL'nin müşteri hizmetleri sesli botlarının kendilerini yapay zeka olarak tanıttığını ve müşterilere insan bir temsilciyle etkileşim kurma seçeneği sunduğunu açıklamıştır.

Tartışmalarda, yapay zeka çözümlerinin insan ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun şekilde hedeflenmesi gerektiği, ancak hiçbir yapay zeka çözümünün her sorunu mükemmel bir şekilde çözemeyeceği varsayımına karşı dikkatli olunması gerektiği belirtilmiştir. Panelistler, müşteri verilerinin korunmasını sağlamak için ülkeler arasında iş birliği yapılması gerektiğini de vurgulamıştır.

Üniversite araştırmacıları Olivia Lina André (Fribourg Üniversitesi), Serhat Yüksel ve Stijn Michielsen (Antwerp Üniversitesi) ile Uluslararası Çalışma Örgütü Kıdemli

Araştırmacısı Pawel Gmyrek, forumun ikinci panelinde yeni nesil müşterilerle etkileşim üzerine odaklanmıştır.

Katılımcılar, Gen Z ve Gen A olarak bilinen nesillere hizmetlerin özelleştirilmesi gerektiğini tartışmış, bu nesillerin kişiselleştirilebilir, kesintisiz dijital deneyimler ve sürdürülebilirlik önceliklerine dikkat çekmişlerdir. Uzmanlar, posta hizmetlerinin yapay zeka ve diğer teknolojileri kullanarak daha esnek teslimat çözümleri sunması gerektiğini, ancak bu süreçte toplanan verilerin nasıl kullanılacağı konusunda şeffaf olunmasının önemini vurgulamıştır. Ayrıca, beklentilere uygun platform entegrasyonlarını geliştirmek ve eksiklikleri gidermek için iş birliklerinin faydalı olabileceği ifade edilmiştir.

Panelde, iş gücünün yeni teknolojilere hazırlanması gerektiği de tartışılmıştır. Gmyrek, yapay zekanın posta işlerini tamamen değiştirmek yerine destekleyici bir rol üstlenmesi gerektiğini ve bu süreçte insan etkileşiminden elde edilen katma değerin artırılmasının önemli olduğunu ifade etmiştir. Mevcut personelin bu araçlarla eğitilmesi kadar, dijital yerli genç personelin sektöre çekilmesi de kritik bir ihtiyaç olarak öne çıkmıştır.

Forum, Fransa'yı temsilen Posta Operasyon Konseyi Başkanı Jean-Paul Forceville tarafından kapanış konuşmasıyla sonlandırılmıştır. Forceville, yapay zekanın küresel posta operasyonlarının gelişiminde bir gereklilik olduğunu, özellikle daha az gelişmiş bölgeler için önem taşıdığını belirtmiştir. Ayrıca, UPU'nun yapay zekaya erişimi demokratikleştirerek, ye ülkelerin insan unsurlarını koruyan ve müşteri güvenini sağlamayı sürdüren teknolojileri hayata geçirmesine yardımcı olma konusundaki rolünü vurgulamıştır.⁶¹

⁶¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.upu.int/en/news/2024/october/upu-innovation-forum-spotlights-ais-potential-for-improved-postal-services> adresinden ulaşılabilmektedir.